

Eiusdem reuerendissimi patris domini Hugonis rē. Cardinalis. Postilla sup Leviticū. Expo. Ca. I.

Q. Ocauit autem. Septuaginta dicunt reuocauit: ut dicit Interlī. id est iterum vocauit. Sepe enim vocauit eum deus: vel reuocauit: id est ad

respicēda superiora / scilicet spūalia voca / uit: ut euz audiret p̄ce / pta: sacrificia non tñm / ad manualē obfūatā / referret: sed ad spiritu / alem intelligentiā: id ē / a litterali sensu ad spi / ritualem intelligentiā / vocauit b. Moy / sen: instruens eum de / offerendis in taberna / culo. c. De taber / naculo: id est de pi / tiatorio: de quo. Exo. / xxxi. b. d. Loque / re filiis israel. Mo / ta tria facit hic moy / ses. P̄cipit p̄dicat r / admonet. P̄cipit sa / crificia ad litterā: p̄ / dicit de christo: admo / net moralia. e. Et / dices ad eos: hęc. f. / hō qui. f. volūtarie / f. obulerit: id ē of / ferre voluerit: offerat / ea g. De bub / rē. immaculatus: / id est sine macula: non / velleris sed corpis: id / est non fracto mēbro: / aut debile / aut papu / las habens: aut cecus / aut hmōi. h. Ad / ostiū tabernaculi: / p̄mo tamen ad ostium / atrij ad probandum si / sit idoneum. i. Ad / placandū sibi do. / Septuaginta habēt / acceptū contra dñm: / id est coram domino. / Contra eñ non notat / sibi contrarietate sed p̄ / sentiam. k. Do / netq; rē. Ipa impo / sitione ostēdens q̄ po / testatem quam habe / bat in hostiam offeren

B 0.29. b 4. 4. a.

dā: transferret in aliū habentē potestātē r officiū immolandi. l. P̄ficiēs. i. vtilis. m. Immolabitq; sacerdos scz. fm Joseph vii. sacerdos imolabat: r. ix. alij erāt q̄ offerebāt carnes p̄ frustra diuisas. Pellis v̄o erat sacerdoti hebdomada r̄ij. n. Filij aarō. Filij aarō sacerdoti sūt mēbra veri sacer dotis: id est christi. o. Super altare: holocaustorum. p. Suauem odorem. Ergo placebant domino. Contra Esai. i. c. Holocausta arietū: r adipem pinguiū r sanguinē vitulorū r hircorum nolui. Diere. vii. e. Non p̄cepti patrib v̄stris de verbo holocaustorum. Item Amos. v. f. O dī e pieci festiuitates v̄stras: r non capiam odorē cētuum v̄ strozū rē. Solutio. Sicut dicit Esytius: omnis hostiarū di / ueritas: christi hostiam p̄ferebat: Et hęc erat res in qua de / delectabatur: id est que placebat deo. Item opus opans pla / cebat ei: scilicet actio interior: interior scilicet r deuotio: r etiā

Incipit liber Quinquagesimus: id est Leviticus. Ca. I.

Ocauit autem moy sen r locur est ei dominus de tabernaculo testimonij: dicens: Loquere filiis israel: et dices ad eos: Homo qui obtulerit ex vobis hostias domino de pecoribus: id est de bubus r ouibus: offerens victimas: si holocaustū fuerit eius oblatio ac de armento: masculū imaculatum offeret ad ostium tabernaculi testimonij ad placandum sibi dominū: P̄dnetq; manū super caput hostie / et acceptabilis erit: atq; in expiationē eius p̄ficiēs. Immolabitq; vitulum corā domino / et offerent filij aarō sacerdotis sanguinē eius: sūdentes per altaris circuitum quod est ante ostiū tabernaculi. Detrahetq; pelle hostie / artus in frustra p̄cident: et subijcient in altari ignem / strue lignorum ante posita / et membra que cesa sunt de super ordinantes / caput videlicet r cuncta que adherēt iecori / intestinis r pedib' / lotis aqua / adolebitq; ea sacer

exterior: r hoc i habētibus charitatē: qui explicitē vel impli / cite ibi intelligebant christi hostiam figuratam. Opus vero operatum: id est caro ipsa vituli vel alterius: r modus agen / di: scilicet ex timore / nunq; placuit deo. Et fm hoc intelligun / tur p̄dictę auctoritates r cōsimiles. q. Si de peco.

dos super altare in holocau / p / stum r suauē odorem domi / q / no. Si de pecoribus obla / r / tio est: de oūibus siue de ca / pris holocaustum annicu / lum et absq; macula offeret / s / immolabitq; ad latus altar / quod respicit ad aquilonem / coram domino. Sanguines / vero illius fundent super al / tare filij aaron per circuituz / diuidentq; membra: caput et / omnia que adherent iecori / et / imponent super ligna quib' / subijciendus est ignis. Ante / stina vero r pedes lauabunt / aqua / r oblata omnia adole / bit sacerdos super altare in / holocaustum r odorem sua / uissimū domino. Sin autē / de aubus holocausti obla / tio fuerit domino / de turturi / bus et pullis columbe offe / ret eam sacerdos ad altare / r / retorto ad collū capite ac ru / pto vulneris loco / decurre / re faciet sanguinē super cre / pidinē altaris: vesiculam ve / ro gutturis r plumas proj / ciet prope altare ad orienta / lem plagaz / in loco in quo ci / neres effundi solent. Cōfrin / getq; ascellas eius / r non se / cabit / nec ferro diuidet eam / r / adolebit super altare lignis / igne supposito: Holocaustū / est et oblatio suauissimū odo / ris domino.

Subdit d holocausto d grege: in q̄ aliqñ ag / nus: aliqñ hęc' offere / bat: r fiebat similis sic / d vitulo. r Quib': / Monie ouis intellige / filius ouis: id est agnū / masculum. Similiter / nomine capre hęcuz: / quia hostia q̄ fuit vo / luntaria r isuper holo / caustū nūq; fiebat nisi / de masculo: sed tamen / aliqñ in aliquo alio ca / su fiebat de femina. / Ad latus alta / ris: scilicet holocau / storum: qd erat i atrio / s̄b diuo: nō directe cō / tra ostiū tabernaculi: / sed ad aquilonē aliqñ / tulum / ita q̄ latus aq / lonare in quo stabant / sacrificātes directe cō / tra ostiuz erat: r sic di / recte videre poterant / sanctasancroz. Qd / supra dictum est: corā / domino: hic dicit ad / latus altaris: quod est / sacrificātes directe sta / re contra ostiū taber / naculi. Erant aut ver / si ad austrum: dorsum / habētes ad aquilonē. / Sin autē de / aubus. Subijgit d / holocausto de aub' / quod fiebat solum de / turture v' colūba. S̄ / cum duo offerēt: p̄ / mo homo d israel: se / cūdo sacerdos. Quo / modo ab homine offe / rebatur auicula / tacet / moyses. Forte qz eo / dem modo quo pec' : / de quo modo tam p̄ / dictū ē: vnde nō opoz / tet repeti. Al' forte tñm / sacerdoti scz ad ostiū atrij: quia qñ aliqd offerebat ad ostium / tabernaculi per manuū impositionem / tunc dicebatur offerri / domino: licet etiam sacerdoti. Offerebatur autem pullus tur / turis vel columbe: cui frangebat sacerdos collum sola manu: / quia non licebat eleuare ferrū super auem: r retorto collo sub / ascella / vingue cutem circa fracturā colli aperiebat: et fuso san / guine circa altaris crepidinē / vesiculā gutturis r plumas p̄ / ciebat ad orientem in loco secreto vbi cineres effundebantur. / Et postea contractis ascellis manu / adolebat auem sacerdos / super altare holocaustū domino. Et hęc erant que dicta sunt / holocausta minora r simplicia que voluntarie fiebant. Erant / autem quedam maiora r factiora quodāmodo / quadā necessi / tate: in quibus torum incendebatur pellis r simus: de quibus / infra dicitur. vii. Tamen quodāmodo minus digna: quia / super altare non cremabantur.

Expositio Ca. III.

Quod si hostia pacificorum. hic agitur de hostia pacificorum que est de spontaneis oblationibus. Pluraliter autem dicitur pacificorum ubique: quia vel fiebat pro pace habita ad deum vel homines: et tunc erat in gratiarum actione: vel pro pace habenda aut conseruanda: et tunc vel in postulacione: vel liquet ex hoc. Vel secundum quosdam ideo: quia in hac hostia suam habebat partes deus offerens et sacerdos. Et sic hec hostia singulos pacificabat: id est singulis quod suum erat reddebat.

Hostia vero salutaris dicitur que pro salute habita vel habenda vel conseruanda offertur. fiebat autem hec hostia cum erat de animalibus: de armento aut de grege terrarum. De aibus non fiebat: quia aues non licebat diuidere in modo offerenditaz ab homine que a sacerdote. Ides fiebat oino cum hostia holocausti. In hoc autem erat differentia: quia in hostia holocausti tantum masculinum animal offerebatur: hic autem masculinum et femininum: ubi animalia animalia vel circa et non supra annus: hic et animalia et gradiora: tamen immaculata. Offeruntur autem hec domino de armento. Adeps vitalium: qui triplex: scilicet cordis iecoris et epatis: que adipem reticulum dicimus: quia inuoluit ad modum retis:

et adeps renu. Nos tres adipes: et duos renes: et ilia siue lumbos: et renuculos qui sunt rotundi: offerebat sacerdos super altare holocaustorum: eadem offerebantur domino de capra. De oue vero etiam preter predicta offerebatur cauda integra: qua septuaginta vocant lumbi: pellis erat sacerdotis qui offerebat hostiam domino. Item armus dexter: qui dicebatur armus separationis: et pectus: quod dicebatur pectusculum eleuariis: ut dicitur infra. vij. d. cedebant in vltus sacerdotum: et lingua cum faucibus: ut tradunt. Sed hoc in littera non legitur: forte quia pectori adhibebatur: nomine pectoris non oportuit eam specialiter nominari. His vescebatur sacerdos in domo sua cum vxoribus: liberis et familia sua: tamen mundis: Reliqua erant offerentium: et inde epulabantur coram domino in locis ad hoc deputatis in atrio: vel iuxta. Licebat etiam tamen sacerdotibus que alijs duobus diebus edere de his. Si quod animal pererat in diem tertium cremabatur. Et nota quod nullum animal offerebatur vel in holocaustum vel in sacrificium sine libamentis suis. b. Adnetus manu: tanquam offerens deo: quod est caput omnium: et transferens potestatem suam in alium. c. In introitu tabernaculi. super altare holocaustorum ad laus aquilonare. d. Pinguetudinis intrinsecus:

circuitum / et offeret de pacificorum hostia sacrificium domino: adipem et caudam totam cum renibus et pinguedine que operit ventrem atque vniuersa vitalia: et vtriusque renunculum cum adipe qui est iuxta vitalia: reticulumque iecoris cum renunculis: et adolebit ea sacerdos super altare in pabulum ignis et oblationis domino. Si capra fuerit eius oblatio et obtulerit eam domino: ponet manum suam super caput eius: immolabitque eam in introitu tabernaculi testimonij: et fundet filij aaron sanguinem eius super altare circumitus: tollentque ex ea in partem ignis dñici adipem qui operit ventrem et qui tegit vniuersa vitalia: duos renuculos cum reticulo que est super eos iuxta ilia: et aruinam iecoris cum renuculo: adolebitque ea sacerdos super altare in alimoniam ignis et suauissimi odoris. Dis adeps dñi erit iure perpetuo in generationibus: et cunctis hitaculis vestris: nec adipem nec sanguinem oino comedetis.

Id est adeps qui operit vitalia: id est cor. Fecur siue epar. Renes siue ilia. Super carnes: que dicitur aruina in boue: lardus in porco. Carni admixta: que proprie dicitur pinguedo. Que est in intestinis: que proprie adeps: Et dicitur ut prenotatum est. Siue masculinum obtulerit: in hostia pacificorum. In maculata: vtriusque scilicet masculini et femine. In vestibulo: id est in atrio. h. Uter appetit: retinet: digerit: expellit: Ita anima appetit primum percipibile: retinet per memoriam: digerit per rationabile: expellit per irascibile. i. Juxta vit. Elyrius: id est iuxta ilia. Cum renuculis. Renes et renuculi: quis aliud et aliud sint: Siquidem renes sunt posteriora pecoris: id est lumbi: renuculi vero sub renibus in adipe latent: in significatione tamen plerumque nihil distant. In molabitque: scilicet sacerdos. m. Aruinam: id est adipem epans. Nec adipem nec sanguinem oino comedetis. Interlin. Omnis ratio et intellectus animi: que sanguis significat: sunt deo consecrata. 7.4.d. Anima enim in sanguine est: quia in ratione et intellectu vita anime consistit: sicut vita corporis in sanguine. infra xvij. c. Anima in sanguine est: id est vita corporis: non ipse spiritus rationalis. Item nota quod in comedere duo intelliguntur: scilicet incorporatio et destructio. Per adipem intelligitur cordis delectatio. Est igitur sensus: Adipem non comedetis. id est delectatio cordis vobis non assumetis: nec eam destruetis: scilicet cui debet referre uobis: id est deo. Ubi ps. Delectare in domino et dabit tibi petitiones cordis tui. Per sanguinem intelligitur vitalitas: id est eterne vite operatio: qua non debes comedere: id est tibi assumere: sed deo qui eam tibi confert. Esa. xxvj. c. Omnia opera nostra operatus es in nobis domine. Phil. ij. b. Qui operatur in nobis velle et posse. ps. Non nobis domine non nobis: sed non nobis tu da gloriam. Job. xxxj. c. Si vidi solem cum fulgeret et lunam incedentem clare: et osculatus sum manum meam: que est iniquitas maxima: et negatio contra deum altissimum. Sol est bona opera: luna fama ex ipso bono opere. Osculari manum: sibi attribueret. q. d. Si mihi attribui bonum opus vel fama: ex eo quod est iniquitas maxima: male accidat mihi. Item nota quod secundum Andreas: animalium que immolari possunt deo: ut bouis: ouis: capre: et huiusmodi: adipem comedere non licebat: nec in aliquo vestro communem habere. Animalium vero mundo: unum que tamen domino offerri non licet: ut ceruorum et huiusmodi: adipem licebat comedere: horum et a bestia capri animalis adipem in variis vsus habebant iudges: sed non comedebant.

circuitum / et offeret de pacificorum hostia sacrificium domino: adipem et caudam totam cum renibus et pinguedine que operit ventrem atque vniuersa vitalia: et vtriusque renunculum cum adipe qui est iuxta vitalia: reticulumque iecoris cum renunculis: et adolebit ea sacerdos super altare in pabulum ignis et oblationis domino. Si capra fuerit eius oblatio et obtulerit eam domino: ponet manum suam super caput eius: immolabitque eam in introitu tabernaculi testimonij: et fundet filij aaron sanguinem eius super altare circumitus: tollentque ex ea in partem ignis dñici adipem qui operit ventrem et qui tegit vniuersa vitalia: duos renuculos cum reticulo que est super eos iuxta ilia: et aruinam iecoris cum renuculo: adolebitque ea sacerdos super altare in alimoniam ignis et suauissimi odoris. Dis adeps dñi erit iure perpetuo in generationibus: et cunctis hitaculis vestris: nec adipem nec sanguinem oino comedetis.

circuitum / et offeret de pacificorum hostia sacrificium domino: adipem et caudam totam cum renibus et pinguedine que operit ventrem atque vniuersa vitalia: et vtriusque renunculum cum adipe qui est iuxta vitalia: reticulumque iecoris cum renunculis: et adolebit ea sacerdos super altare in pabulum ignis et oblationis domino. Si capra fuerit eius oblatio et obtulerit eam domino: ponet manum suam super caput eius: immolabitque eam in introitu tabernaculi testimonij: et fundet filij aaron sanguinem eius super altare circumitus: tollentque ex ea in partem ignis dñici adipem qui operit ventrem et qui tegit vniuersa vitalia: duos renuculos cum reticulo que est super eos iuxta ilia: et aruinam iecoris cum renuculo: adolebitque ea sacerdos super altare in alimoniam ignis et suauissimi odoris. Dis adeps dñi erit iure perpetuo in generationibus: et cunctis hitaculis vestris: nec adipem nec sanguinem oino comedetis.

B

ps. 36.

ps. 115.

Dcutusq; e dñs. Ducusq; **Expo. Ca. III.** eg: r d oblatiõib; volũtarijs: nũc de necarijs z debĩs incipit agere: id est de hostijs pro peccato / dicens:

Anima cum peccauerit: id est homo quicũq; siue sacerdos / siue pnceps / siue puata persona: scilicet aliquis de plebe. Et postea exequit de singulis per ordinẽ z diuisim: z primo de hostia sacerdotis pro peccato sacerdotis.

Per ignorãtiã: Ergo ignorãtia e peccatũ. Non sequit: sed occasio vel causa peccati. Anima em igno rans multa facit / que si cognosceret nullo modo faceret. Item nota q; fm Esyriũ / hęc de terminationi: per ignorãtiã: refertur ad q̃tuor psonas q̃ sequũt: scẽdũ ad duo vltima tñ: verus tamen est quod ad tres vltimas refertur.

Ut non fierent: vel de his que pcepit fierent / omiserit: In his em duobus consistit omne peccatum.

Quipiam. Apofitopis est: id est defectus sermonis. Unde supple dum est sic / faciet que sequũtur. **S**i sacerdos. Ecce qd generaliter dixerat / statim per partes explicat dicens: Si sacerdos qui vnctus est.

Untus: caput z manũ: ppter quod magis debet se cohibere a peccato: Et si peccauerit grauius peccat. Bene autem dicitur q; est vnctus / quia multi erãt de leuitis qui non erãt vncti ppter aliquã maculam carnalem: de quibus non agitur hic.

Peccauit. omittendo vel transgrediendo / vñ peccatũ subditi nõ corrigendo. Unde subdit: **D**elinqre fa. po. nõ corrigendo / vel malo exemplo / vel verbo / vel aliq; alio mō populũ ad peccatũ puocando. Et hoc qd dicit: delinquere faciẽs / generale est scilicet ad omnes sacerdotes pertinens / siue vnctus siue non: quia peccatũ sacerdotis cuiuslibet magis trahitur i exemplũ. **D**ebet haberi: Si sacerdos qui vnctus e peccauerit ad culpam: id est ita aperte z viliter vt populus (quod valde indecens est) tñc inq; offerrebat quod seq̃t. Et nota historiã: **O**ciso vitulo sacerdos hauriens sanguinẽ / inferebat illum in tabernaculũ: et intingens in eo digitũ / aspergebat septies contra velũ sanctuarij. Et de eodẽ sanguine ponebat super quattuor cornua altaris incensũ. z postea egrediens tabernaculũ: reliquũ sanguinem fundebat circa crepidinẽ altaris holocausti: z omnẽ adipẽ cũ renib; z reniculis sup illud adolebat. Pelles z oẽs carnes cũ fimo efferebat extra castra / in locũ mundũ vbi cineres

A

De voto. c. ma gnc.

5.1.b. 5.3.a.

B

C

Dcutusq; **Ca. III.** e dñs ad moysen / dicens: Loqre filijs israel:

Aia cũ peccauerit per ignorantiam / z de vniuersis mandatis domini que pcepit vt non fierent quippiaz fecerit: si sacerdos qui e vnctus peccauerit / delinquere faciẽs populum / offeret pro peccato suo vitulum immaculatũ domino: Et adducet illud ad ostiũ tabernaculi testimonij coraz domino: ponetq; manus super caput eius: et immolabit euz domino. Hauriet quoq; de sanguine vituli / inferẽs illum in tabernaculũ testimonij. Cũq; intinxerit digitũ in sanguinem / asperget eum septies coram domino contra velum sanctuarij: ponetq; de eodẽ sanguine super cornua altaris thymiamatis gratissimi domino / quod est i tabernaculo testimonij. Omnem autem reliquũ sanguinẽ fundet in basim altaris holocausti in introitu tabernaculi: Et adipem vituli offeret pro peccato: tam em qui operit vitalia / q; omnia que intrinsecus sũt. Duos reniculos et reniculum quod e super eos iuxta ilia / z adipem iecoris cum reniculis: sicut offertur d vitulo hostie pacificorũ: z adolebit ea super altare holocausti. Pelles vero z omnes carnes cum capite z pedibus et intestinis et fimo et reliq; corpore efferet extra castra in locum mundũ vbi cineres effudi solent / incēdetq; ea sup lignorum struem / que in loco effusorũ cinerum cremabitur. **S**i omnis turba filiorũ israel ignorauerit: z per imperitiam fecerit quod cõtra mandatũ domini est / et postea intellexerit peccatũ suum / offeret vitulum pro peccato suo. Adducetq; eum ad ostiũ tabernaculi / z ponent seniores populi manus sup caput ei coraz domino. Immolatoq; vitulo in conspecto domini / inferet sacerdos qui vnctus est / de sanguine eius in tabernaculũ testimonij: tincto digito aspergens septies cõtra velum: **P**onetq; de eodem sanguine in cornibus altaris quod est coram domino i tabernaculo testimonij. Reliquũ autem sanguinem fundet iuxta basim altaris holocaustorum / quod e in ostio tabernaculi testimonij. Omnẽq; eius adipem tollet et adolebit sup altare: Sic faciens et de vitulo quod fecit z prius: z rogante pro eis sacerdote / ppius erit dñs. **I**pm aut vitulũ efferet extra castra / atq; comburet sicut et priore vituluz: quia pro peccato est multitudinis. **S**i peccauerit pnceps

solent effundi / z incēdebat oia sup struẽ lignoz. **C**oram dño: id e ad latus altaris / vt s. **K** **Q**uã est: scilicet adipem. **U**ellem vero. Posita pueniẽtia in vitulũ oblatũ spõ tanee z vitulũ oblatũ pro peccato sacerdoti: ponit differẽtiã dicens: **P**elle s; z c. **M** **S**i ois t. Scdo agit d hostia pro peccato synagoge / dicens: Si ois turba pro ignorantia fecerit aliquid cõtra mandatũ dñi / offerrebat seniores / res ppi vitulũ ad ostiũ tabernaculi: pro manũ impositione: Et fiebat d hoc vitulo sicut de priori pro peccato sacerdotis: z orate sacerdote pro eis ppius fiebat eis dñs. In duob; aut inuenit differẽtia inter peccatũ sacerdoti z synagoge. **P**rius q; sacerdos nõ d; peccare pro ignorantia: **M**õ em licet ei ignorare mandata dñi. **U**ñ **S**alach. ij. b. **L**abia sacerdoti custodiunt sciam. **J.** **D**ef. ij. c. **P**arati reddere rones ois posceti de ea q; i nobis e fide z spe. Scdo q; nõ legit aliq; orare pro sacerdote. Scptũ e eni **E**ccl. xij. c. **S**i percussus fuerit incãtator q; medebit ei: **D**e his duob; sacrificijs: id e de vitulo pro peccato sacerdotis z pro peccato synagoge: nihil erat sacerdoti / s; totũ dño cremabatur: **E**t erat generalis regula: q; aial de cui; sanguine ferebat i factuarium / nihil licebat ex eo remanere: nec aliq; ex eo sup altare cremabatur / nisi triplex adeps cũ renib; z reniculũ suis. **E**t i b differũt hęc duo sacrificia a salutarib; sacrificijs z pacificis supra posit. **I**ñ i mō offerendi z nũero sacerdotũ offerentium. **D**e carnib; eni holocausti salutaris fiebat nouẽ ptes: q; sup altare pōebat nouẽ sacerdotes / q; sup suã: z vn; sol; offerrebat simi q̃tuor: sc; caput / pedes / iecur z intestina lota in aq. Alij duo sanguinẽ offerrebat: z ita oẽs simul erãt duodecim. In his duob; holocaustis de qb; agit hic / vn; sacerdos totũ faciebat. **S**i peccauerit prin. **T**ertio agit de peccato pncipis: z est summa: **L**ũ peccauerit pnceps pro ignorantia / offerrebat hircũ pro peccato suo: **P**rius ad ostiũ atrij: Scdo ad ostiũ tabnacti: **Q**uo imolato a sacerdote / tingebat sacerdos digitũ in sanguine q; tangebatur cornua altaris holocaustoz: reliquũ fundẽs ad basim ei / z adolebat adipẽ totũ: z renes z reniculos sup altare: **R**eliq; oia erãt sacerdoti. **S**ed q; erat hostia pro peccato et sanguine eius cornua altaris holocaustoz tincta / sancte erãt carnes eius: et sanctificabant quecũq; tangebãt in genere suo / vt caro carnei z similia simulam / panis panẽ. **E**t non vescebat illis nisi sacerdos vnct; / z nõ nisi i loco scdo: neq; nisi eadẽ die q; offerrebat.

nes cum capite z pedibus et intestinis et fimo et reliq; corpore efferet extra castra in locum mundũ vbi cineres effudi solent / incēdetq; ea sup lignorum struem / que in loco effusorũ cinerum cremabitur. **S**i omnis turba filiorũ israel ignorauerit: z per imperitiam fecerit quod cõtra mandatũ domini est / et postea intellexerit peccatũ suum / offeret vitulum pro peccato suo. Adducetq; eum ad ostiũ tabernaculi / z ponent seniores populi manus sup caput ei coraz domino. Immolatoq; vitulo in conspecto domini / inferet sacerdos qui vnctus est / de sanguine eius in tabernaculũ testimonij: tincto digito aspergens septies cõtra velum: **P**onetq; de eodem sanguine in cornibus altaris quod est coram domino i tabernaculo testimonij. Reliquũ autem sanguinem fundet iuxta basim altaris holocaustorum / quod e in ostio tabernaculi testimonij. Omnẽq; eius adipem tollet et adolebit sup altare: Sic faciens et de vitulo quod fecit z prius: z rogante pro eis sacerdote / ppius erit dñs. **I**pm aut vitulũ efferet extra castra / atq; comburet sicut et priore vituluz: quia pro peccato est multitudinis. **S**i peccauerit pnceps

re pōebat nouẽ sacerdotes / q; sup suã: z vn; sol; offerrebat simi q̃tuor: sc; caput / pedes / iecur z intestina lota in aq. Alij duo sanguinẽ offerrebat: z ita oẽs simul erãt duodecim. In his duob; holocaustis de qb; agit hic / vn; sacerdos totũ faciebat. **S**i peccauerit prin. **T**ertio agit de peccato pncipis: z est summa: **L**ũ peccauerit pnceps pro ignorantia / offerrebat hircũ pro peccato suo: **P**rius ad ostiũ atrij: Scdo ad ostiũ tabnacti: **Q**uo imolato a sacerdote / tingebat sacerdos digitũ in sanguine q; tangebatur cornua altaris holocaustoz: reliquũ fundẽs ad basim ei / z adolebat adipẽ totũ: z renes z reniculos sup altare: **R**eliq; oia erãt sacerdoti. **S**ed q; erat hostia pro peccato et sanguine eius cornua altaris holocaustoz tincta / sancte erãt carnes eius: et sanctificabant quecũq; tangebãt in genere suo / vt caro carnei z similia simulam / panis panẽ. **E**t non vescebat illis nisi sacerdos vnct; / z nõ nisi i loco scdo: neq; nisi eadẽ die q; offerrebat.

B

5.3.b.

E

Si quid residuum erat igne comburebat. Si vestis polluebat sanguine huius hostie abluebatur: ut nullum remaneret in ea sanguinis vestigium: alioquin vrebatur: Vas testium in quo coquebatur caro statim frangebatur: creum confricabatur et lauabatur aqua. Item nota quod princeps iste Exo. xvij. d. dicitur chiliarchus: id est qui est princeps super mille. Dicitur etiam princeps aliquis maior: qui est tamen sub chiliarcho: ut tribunus vel centurio vel quinqua-genarius vel decanus. Item nota quod dicitur Josephus: gravissime peccant principes quos moles et magnitudo rerum gerendarum mediciter malos esse non finit: quorum etiam error: trahitur in exemplum.

¶ **De pluribus:** id est de communibus peccatis: quod in eo malus est quam in privata persona.

¶ **Prohibetur:** vel omiserit quod fieri precipitur. **¶** **Capra:** quia similis est in hoc est quod princeps est caprarum. Nota ubi nos habemus hircum: septuaginta habent chimaron: quod est nomen grecum: latine dicitur chimar. Chimara sunt septem caprarum grandiusculi: qui in hyeme nascuntur. Parturunt enim caprae bis in illa regione: sic in mesopotamia in hyeme scilicet restate. Chimarum ergo offert princeps pro peccato suo: quia gravius peccat quam privata persona: unde et olidum et fetidum animal offerri precipitur: cuius peccatum magis fetet.

¶ **Cumque immolauerit:** scilicet sacerdos. **¶** **In loco:** ante introitum tabernaculi iuxta altare holocaustorum. **¶** **Coram domino:** Interius in beneplacito domini. **¶** **Fieri solet:** Totum reliquum remanebit sacerdotibus ad esum: Quod inde pater: quia de sacrificio principis non est preceptum ut aliqua pars cremaretur extra castra: sicut de sacrificio sacerdotis et synagoge dictum est. Si autem non cremabatur: constat quod alicubi et alicui. Quod autem de sacrificio pro peccato non licebat edere nisi sacerdotibus: certum est De leg. iij. b. Peccata populi mei comedent et ad iniquitatem subleuabunt animas eorum. **¶** **Quod si peccauerit anima per ignorantiam etc.** Quarto loco agitur de hostia pro peccato anime: id est alicuius private persone que offertur precipitur capram immaculatam vel agnum. Et fiebat de hac hostia eodem modo quo de hostia principis. Si autem non poterat habere pecus: offerebat duos pullos turturis vel columbe: quorum alter offerebatur domino in holocaustum: alter erat sacerdotum: cuius tamen sanguis ad basim altaris holocausti distillabatur: quia pro peccato erat. Quod si nec auiculas poterat inuenire: offerebat simillam decimam partem ephi: Nec mittebant in eam oleum vel thus: quia pro peccato erat. Cuius memoriale adolebat sacerdos super altare holocausti: Reliquum pro sacerdote habebat in munere. **¶** **De**

populo terre. Glo. Anima non est de populo terre: que nihil habet cum terra: que in celis conuersatur. Phil. iij. d. Nonstra conuersatio in celis est. **¶** **Domini lege prohibetur.** q. d. In veteri lege dicitur: Qui peccauerit transgrediens unum de mandatis domini: offerat et dimittetur ei: In nouo vero dicitur: Qui in uno

offendit: omnium reus est. Et huius ratio est: quia in nouo testamento promittuntur eterna: que pro uno sicut pro omnibus amittuntur: In veteri vero testamento promittuntur temporalia: que etiam magnis peccatoribus conceduntur. **¶** **Et in loco holocausti:** .i. in loco ubi immolatur holocaustum. **¶** **Ubi in/terliu. dicit:** In loco holocausti: ut suscipiat que si in holocaustum. Et bene dicitur: Non ei erat holocaustum sed sacrificium: quod sacerdos inde pres habebat: qui peccata populi comedebar. **¶** **Pro eo:** scilicet qui obtulit. **¶** **Obtulit:** id est offerre voluerit. **¶** **Quod:** et non capram: que est maioris precij. **¶** **Immolabit:** sacerdos. **¶** **Sin autem de pecoribus:** Crederet aliquis quod privata persona non posset offerre pro peccato suo nisi capram: ideo ostendit moyses quod et ouem poterat offerre: quia per simplicitatem sepe peccat qui homini sunt. Sed nonne capra de pecoribus est: sicut et ouis: Constat quod sic. Quid est ergo quod dicit: Sin autem de pecoribus? Ideo sic lege: Si autem de pecoribus: supple aliam voluerit offerre victimam quam capram: offerat ouem immaculatam. **¶** **Crema-bit:** sacerdos ipse qui immolauit. **¶** **Super altare:** holocausti. **¶** **Incesum:** id est combustum ad honorem domini. **¶** **Expo. Ca. V.**

¶ **Peccauerit anima etc. et au-dierit vocem iurantis:** id est audierit vocem iurantis: id est adiu-rantis se: ut veritati attestetur. **¶** **Testis fuerit:** id est veritatem nouerit: ita: **¶** **Quod aut ipse vidit:** illud super quo queritur eius testimonium. **¶** **Aut conscius est:** id est ei ab eo quod peccauit dictum est vel commissum: Tunc: **¶** **Portabit iniquitatem:** .i. punietur pro peccato illo. De hac expositione nulla Glo. ponit b.

Fac. 2. b.

B

A

Marginal notes on the left side of the page, including the Roman numeral 'III' at the top and various small text fragments.

Alter exponit sic de periurio tacito: Si peccauerit ani...

Quod aut ipse vidit: id est proprijs oculis aspexit. Aut con...

B 7.12.0.

Animam que tetigerit aliquid immundum: siue quod occi...

quod non ante. Et est summa talis: Quaedam animalia erant im...

Certio exponit sic. Si peccauerit anima etc. id est peccati arguitur falso: id est si aliquis in...

immundum: et per incuriam suam oblitus est immundicie: ritum mundationis non seruat: talis reus est et imundus. Hoc...

Marginal notes on the right side of the page, including references to other biblical passages and commentary.

faceros ab eo quem vult corrigere non potest sibi retinere sed dno: id est pauperibus debet erogare vel in usus eius ecclesie. a **Iuxta estimationem**: scilicet magis vel minus / sicut qd minus vel magis peccavit. c **Locutusque est dominus**. Repetit moyses de iugi holocausto: de quo in Exodo. xxx.

g. dixerat: Facies in altari agnos anniculos duos per singulos dies iugiter: unum agnum mane: alterum vesper: ut addat de cineribus tollendis: et de tempore cremationis. Hoc enim iuge sacrificium bis offerebatur in die: ut dictum est in Exodo: Unum agnum mane super altare holocausti: alterum vesper: Pinguiorum per mysterium ad significandum christum / qui erat immolandus in vespera mundi / qui fuit ceteris pinguior et efficacior: Qui et si fuit agnus / versutus / sicut et martinus in figura: quia habet agnus qui occisus est ab origine mundi: Apoc. xii. b. In abel in figura quidem non in persona. Hoc iuge sacrificium singulis diebus offert ecclesia bis. Pro sacrificio matutino generalis facit in prima confessione / per vespertino in copletorio. Tradit Josephus / quod hoc iuge sacrificium tenebant sacerdotes de proprio

15. 4. b

B

facere seu offerre. Sed ipsi sue auaricie consulentes: et quia etiam magna erat expensa iugis sacrificii holocausti / introduxerunt ut exigeretur a populo pecunia / unde fieret iuge sacrificium. Sed ubi inueniebatur tor agni: forte oues eorum bis in anno fere erant. De agno matutino: de quo Exo. xxx. g. et Numeri. xxviii. a. permittit hic agens de vespertino / qui dignior et pinguior erat. b **Dimittetque delictum**. c **Ex eodem altari**. q. d. non aliunde afferet ignis in altari / sed ibi continue nutrit: quia datus est a dno celitus: ut dicit infra. ix. d. Ite habes in Exo. vii. d. quod tabernaculo erecto / et altari sanctificato multis hostiis positis super altare / misit dominus ignem de sublimi: quo cremate sunt hostie. Et precepit dominus illis ignem perpetuo seruari ne deficeret: nec esset necesse alium ignem offerre super altare. Et ad sollicitudinem sacerdotum prenebat ligna supponere / et fomenta quibus ignis iugiter nutrebat. d **Tunica byssina**. e **Et femoralibus**: Et alias duas vestes / scilicet baltheum lineum / et mitra lineam: quibus indutus sacerdos tollens cineres de altari / reponebat in peluim iuxta altare / et depositis vestibus sanctis / indutusque alijs: forte ad hoc destinatis / vel suis proprijs efferebat cineres extra castra: et in loco mundissimo vsque ad fauillam faciebat consumi. f **Quem nutrit sacerdos**. Ad nutriendum ignem charitatis in nobis ligna mane et vesper subijcimus: dum ea que christus mane et vesper in sua passione sustinuit / ad memoriam reducimus. Ignis enim charitatis nihil adeo nutrit in nobis sicut frequens memoria dominice passionis. Unde in Thren. iij. c. Recordare paupertatis mee et transgressus meos etc. Hoc idem vult ibi glo. que incipit sic: Quem nutrit sacerdos etc. g **Imposito holocausto**: scilicet iugi agno. h **Desuper adolebit adipem**: si offerebantur

tur: Que etiam non offerebantur super altare nisi prius oblato agno quotidiano: quis enim instarent offerentes / non licebat aliqua hostiam ponere super altare nisi prius agno oblato quotidiano: super quem alie hostie cremabantur. i **Hec est lex**. Et dicitur: Repetit moyses de oblatione simile: de qua supra. ij. a. ut addat de loco / ubi comedebat / scilicet a masculis aaronitis tunc: Et ut artius memorie commendet / ut scilicet sint inexcusabiles transgressores nec se possint per ignorantiam excusare.

pes pacificorum. Ignis est iste perpetuus: qui nunquam deficiet in altari. Hec est lex sacrificii et libamentorum / que offerent filii aaron coram domino et coram altari: Tolle sacerdos pugillum simile que coipsa est oleo / et totum thus quod super simula positum est / adolebitque illud in altari in monumentum odoris suauissimi domino: Reliqua autem partes simile comedit aaron cum filiis suis absque fermento: et comedit in loco sanctuarij tabernaculi. Ideo autem non fermentabitur: quia pars eius in domini offertur incensum. Sanctum sanctorum erit sicut pro peccato atque delicto. Mares tamen stirpis aaron comedit illud: Legitimum ac sempiternum est in generationibus vestris de sacrificijs domini. Omnis qui tetigerit illa / sanctificabitur. Et locutus est dominus ad moy-

pra. ij. a. ut addat de loco / ubi comedebat / scilicet a masculis aaronitis tunc: Et ut artius memorie commendet / ut scilicet sint inexcusabiles transgressores nec se possint per ignorantiam excusare. k **Libamentorum**. Large dicitur hic libamentum scilicet omne oblatum preter animal: Proprie hoc libamentum est liquidorum. l **Filii aaron**: id est minores sacerdotes. m **Simile**. Per similitudinem significatur diuinoz scientia: per peluum pugillum / scientia dei indeficiens: per residuum / scientia nostra: que deficiens est et imperfecta. n **Absque fermento**: quia pars eius oblata est in altari. o **In loco sanctuarij**. i. pastophorij / et in domicilijs que erant circa tabernaculum / non in tabernaculo. Nihil enim in oratorio agendum est nisi ad quod factum est / unde et nomen accipit:

sicut dicit Aug. in regula. p **Non fermentabitur**. Nunc fermentatum offerebatur domino. Verum primitie mellis / et panes fermentati nouarum frugum offerebantur sacerdoti / non domino: et neque super altare ponebantur. Omne id ergo cuius pars offerebatur domino / non fermentabatur. Ergo de pecunia cuius pars illicite acquisita est / non debet etiam modica pars offerri domino / vel dari pauperibus: quia fermentata est / solutio. Dicimus quod potest / dummodo tantum retineat datus / quod possit male acquisita restituere. Hec est simile de fermentato: quia fermentum mixtum alij torum contaminat: sed non pecunia dummodo anima de peccato peniteat. q **Sanctum sanctorum erit**: id est cibus sanctus / non nisi a sanctis / et in loco sancto comedendus est. Et notandum quod alia est sanctitas templi: alia sacramentorum: alia panis: alia aque benedictae: que nec ideo a quodam communi vsu remouentur. r **Mares tamen**. Hoc ideo determinat: quia de quibusdam sacrificijs et sanctis licebat edere feminis: vixi scilicet sacerdotis et filia / bus et toti familie / dummodo mundi sint: Unde concludo non nisi mares: id est viriles debere comedere de decimis et oblationibus altarj. Un Aplos. ij. Thessal. iij. c. Qui non laborat / non manducet. s **In generationibus vestris**. q. d. hoc iugiter sicut legem facietis. v **Sanctificabitur**: id est prius sanctificet / et postea tangat ut amplius sanctificetur: Vel negatiue intelligas sic: t **Omnes qui tetigerit etc.** id est non tanget nisi a sanctificatis. x **Locutus est dominus**. Repetit moyses de sanctificatione aaron et filiorum eius: id est summi pontificis et minorum sacerdotum. De qua sanctificatione Exo. xxx. f. legitur quod protelabatur per septem dies: et singulis diebus offerebant sacerdotes oblationes quasdam: hoc autem repetit

vertical text in the right margin, including references to other parts of the text and commentary.

vt addat de quadam speciali oblatione summi pontificis facienda in die vnctionis sue. Et nota qd vsq; ad tempa dauid no erat nisi vnus pontifex/siue vnus summus sacerdos: quo defuncto aliquis minor sacerdotu succedebat ei in summo sacerdotiu. Sed dauid volens ampliare cultu dei/ viginti quattuor sumos sacerdotes constituit: Quibus tamen vnus summus sacerdotem omnibus aliis prefecit. Vtru aut ille fuerit vnus de viginti quattuor: vel alius preter illos: opinionones sunt: siue dubium est. Et dicitur in capitulo sacerdotu: vt habetur. ij. paral. xxiij. b. Erat autem oblatio summi sacerdotis in die vnctionis sue/ simula in sartagine fritta/ oleo conspersa/ bis in die: medium mane et medium vespere. Et licet ex littera moysi habeatur qd hoc facere deberet summus sacerdos in die vnctionis: siue substitutionis sue: tamen vt dicit iosephus toto tempore vite sue tenebatur singulis diebus hanc oblationem facere de proprio. Et nota qd tam minores sacerdotes qd summus sacerdos inungebantur: In manibus tantum minorum: maior vero in capite et in manibus. Exo. xxix. et infra. viij.

Et filiorum eius: id est omnium eius summorum sacerdotum successorum: cui defuncto vnus solus succedebat: non omnes simul/ qui tantum huiusmodi vnctionem faciebant in die sue substitutionis. **Mediu eius etc.** Et in huiusmodi simile erat hoc sacrificium/ iugi sacrificio.

Et in fine capituli ponet hanc regulam generalem: De hostia pro peccato cuius sanguis inferebatur in tabernaculum/ nihil reseruabatur sacerdoti/ vel alii/ sed totum domino cremabatur. De hostia vero pro peccato/ cuius sanguis non inferebatur in tabernaculum: pars aliqua sacerdoti seruabatur in loco sancto comedenda: vt ibi dicit B. Aug. **Sacerdos qui offert etc.** In loco sancto. In hoc notatur sanctitas hostie pro peccato: quia non licebat eam comedere nisi in loco sancto. Unde argumentu trahi potest: qd non debet sumi corpus christi/ nisi in ecclesia: nisi magna infirmitas cogat.

Quicquid tetigerit. vel qui tetigerit etc. Negatiue exponitur sic: Qui tetigerit etc. i. nullus tanget carnes eius/ nisi prius fuerit sanctificatus: et tunc tangens prius sanctificabitur. **Id est qd dicitur.** Cor. xi. g. Probet seipsum homo: et sic de pane illo edat: et de calice bibat. Qui enim manducat et bibit indigni iudicium sibi man-

ducat et bibit. Eodem modo qui digne meritum sibi accumulat. Vel sic exponitur: Quicquid tetigerit carnes eius. s. in genere suo/ vt caro carnem/ panis panem/ similia similia: hec omnia sanctificabantur ex contactu: et cedebant in partem sacerdotis. **Hec quoque est lex hostie.** Post hostiam pro peccato/ addit de hostia pro delicto. Vel forte delictum vocat peccatum in deum: de cuius hostia: quia breuiter dixerat. s. v. h. ple. ni. agit. Et nota similia. Rab. peccati siue delicti nomine/ quolibet culpa accipitur: Sepe enim pro se inuicem indifferenter accipiuntur peccatum et delictum. **Id est autem et in Ezechiele idifferenter accipiuntur.** Aug. sic distinguit: Peccatum est peccatio mali: delictum desertio boni. Item alibi: Peccatum est quod scienter committitur: delictum quod ignoranter. **Breg. super Ezech. sic:** Peccatum est mala facere: delictum bona deserere/ quod summopere tenenda sunt. Item Orig. Peccatum est in opere: delictum in cogitatione. Item Esyr. Delictum est peccatum recognitum: vel in ipso deum commissum/ vt blasphemia/ vel murmur in deum/ vel periurium: et reliqua vocat peccata.

In censum. id est combustum in honorem domini/ vt delicta remittat. **Habebit pellem.** Rab. s. i. g. **Et dicitur de hostia pacifica vel salutaria/ duas habet species.** Alia enim dicitur laudatiua vel necessaria: alia votiuua siue spontanea: Laudatiua offerebatur in gratiarum actione pro comodo iam adepti/ vel pro periculo iam vitato. Et dicebatur necessaria: quia pro his que iam collata sunt nobis/ debemus deo esse grati: et quasi ex necessitate gratiarum actiones reddere. Votiuua offerebantur pro vitando periculo/ ad quam non obligamur cum condicionalis sit: et nihil adhuc nobis collatum sit pro quo teneamur offerre. Laudatiua/ eadem die comedebatur/ qua oblata fuit. Votiuua vsq; in secundam diem differri potuit.

Et nota qd tam minores sacerdotes qd summus sacerdos inungebantur: In manibus tantum minorum: maior vero in capite et in manibus. **Exo. xxix. et infra. viij.** **Et filiorum eius:** id est omnium eius summorum sacerdotum successorum: cui defuncto vnus solus succedebat: non omnes simul/ qui tantum huiusmodi vnctionem faciebant in die sue substitutionis. **Mediu eius etc.** Et in huiusmodi simile erat hoc sacrificium/ iugi sacrificio.

Et nota qd tam minores sacerdotes qd summus sacerdos inungebantur: In manibus tantum minorum: maior vero in capite et in manibus. **Exo. xxix. et infra. viij.** **Et filiorum eius:** id est omnium eius summorum sacerdotum successorum: cui defuncto vnus solus succedebat: non omnes simul/ qui tantum huiusmodi vnctionem faciebant in die sue substitutionis. **Mediu eius etc.** Et in huiusmodi simile erat hoc sacrificium/ iugi sacrificio.

Et nota qd tam minores sacerdotes qd summus sacerdos inungebantur: In manibus tantum minorum: maior vero in capite et in manibus. **Exo. xxix. et infra. viij.** **Et filiorum eius:** id est omnium eius summorum sacerdotum successorum: cui defuncto vnus solus succedebat: non omnes simul/ qui tantum huiusmodi vnctionem faciebant in die sue substitutionis. **Mediu eius etc.** Et in huiusmodi simile erat hoc sacrificium/ iugi sacrificio.

Et nota qd tam minores sacerdotes qd summus sacerdos inungebantur: In manibus tantum minorum: maior vero in capite et in manibus. **Exo. xxix. et infra. viij.** **Et filiorum eius:** id est omnium eius summorum sacerdotum successorum: cui defuncto vnus solus succedebat: non omnes simul/ qui tantum huiusmodi vnctionem faciebant in die sue substitutionis. **Mediu eius etc.** Et in huiusmodi simile erat hoc sacrificium/ iugi sacrificio.

Et nota qd tam minores sacerdotes qd summus sacerdos inungebantur: In manibus tantum minorum: maior vero in capite et in manibus. **Exo. xxix. et infra. viij.** **Et filiorum eius:** id est omnium eius summorum sacerdotum successorum: cui defuncto vnus solus succedebat: non omnes simul/ qui tantum huiusmodi vnctionem faciebant in die sue substitutionis. **Mediu eius etc.** Et in huiusmodi simile erat hoc sacrificium/ iugi sacrificio.

Et nota qd tam minores sacerdotes qd summus sacerdos inungebantur: In manibus tantum minorum: maior vero in capite et in manibus. **Exo. xxix. et infra. viij.** **Et filiorum eius:** id est omnium eius summorum sacerdotum successorum: cui defuncto vnus solus succedebat: non omnes simul/ qui tantum huiusmodi vnctionem faciebant in die sue substitutionis. **Mediu eius etc.** Et in huiusmodi simile erat hoc sacrificium/ iugi sacrificio.

Hec quoque est lex hostie. Post hostiam pro peccato/ addit de hostia pro delicto. Vel forte delictum vocat peccatum in deum: de cuius hostia: quia breuiter dixerat. s. v. h. ple. ni. agit. Et nota similia. Rab. peccati siue delicti nomine/ quolibet culpa accipitur: Sepe enim pro se inuicem indifferenter accipiuntur peccatum et delictum. **Id est autem et in Ezechiele idifferenter accipiuntur.** Aug. sic distinguit: Peccatum est peccatio mali: delictum desertio boni. Item alibi: Peccatum est quod scienter committitur: delictum quod ignoranter. **Breg. super Ezech. sic:** Peccatum est mala facere: delictum bona deserere/ quod summopere tenenda sunt. Item Orig. Peccatum est in opere: delictum in cogitatione. Item Esyr. Delictum est peccatum recognitum: vel in ipso deum commissum/ vt blasphemia/ vel murmur in deum/ vel periurium: et reliqua vocat peccata.

In censum. id est combustum in honorem domini/ vt delicta remittat. **Habebit pellem.** Rab. s. i. g. **Et dicitur de hostia pacifica vel salutaria/ duas habet species.** Alia enim dicitur laudatiua vel necessaria: alia votiuua siue spontanea: Laudatiua offerebatur in gratiarum actione pro comodo iam adepti/ vel pro periculo iam vitato. Et dicebatur necessaria: quia pro his que iam collata sunt nobis/ debemus deo esse grati: et quasi ex necessitate gratiarum actiones reddere. Votiuua offerebantur pro vitando periculo/ ad quam non obligamur cum condicionalis sit: et nihil adhuc nobis collatum sit pro quo teneamur offerre. Laudatiua/ eadem die comedebatur/ qua oblata fuit. Votiuua vsq; in secundam diem differri potuit.

Et nota qd tam minores sacerdotes qd summus sacerdos inungebantur: In manibus tantum minorum: maior vero in capite et in manibus. **Exo. xxix. et infra. viij.** **Et filiorum eius:** id est omnium eius summorum sacerdotum successorum: cui defuncto vnus solus succedebat: non omnes simul/ qui tantum huiusmodi vnctionem faciebant in die sue substitutionis. **Mediu eius etc.** Et in huiusmodi simile erat hoc sacrificium/ iugi sacrificio.

Et nota qd tam minores sacerdotes qd summus sacerdos inungebantur: In manibus tantum minorum: maior vero in capite et in manibus. **Exo. xxix. et infra. viij.** **Et filiorum eius:** id est omnium eius summorum sacerdotum successorum: cui defuncto vnus solus succedebat: non omnes simul/ qui tantum huiusmodi vnctionem faciebant in die sue substitutionis. **Mediu eius etc.** Et in huiusmodi simile erat hoc sacrificium/ iugi sacrificio.

Et nota qd tam minores sacerdotes qd summus sacerdos inungebantur: In manibus tantum minorum: maior vero in capite et in manibus. **Exo. xxix. et infra. viij.** **Et filiorum eius:** id est omnium eius summorum sacerdotum successorum: cui defuncto vnus solus succedebat: non omnes simul/ qui tantum huiusmodi vnctionem faciebant in die sue substitutionis. **Mediu eius etc.** Et in huiusmodi simile erat hoc sacrificium/ iugi sacrificio.

Et nota qd tam minores sacerdotes qd summus sacerdos inungebantur: In manibus tantum minorum: maior vero in capite et in manibus. **Exo. xxix. et infra. viij.** **Et filiorum eius:** id est omnium eius summorum sacerdotum successorum: cui defuncto vnus solus succedebat: non omnes simul/ qui tantum huiusmodi vnctionem faciebant in die sue substitutionis. **Mediu eius etc.** Et in huiusmodi simile erat hoc sacrificium/ iugi sacrificio.

Et nota qd tam minores sacerdotes qd summus sacerdos inungebantur: In manibus tantum minorum: maior vero in capite et in manibus. **Exo. xxix. et infra. viij.** **Et filiorum eius:** id est omnium eius summorum sacerdotum successorum: cui defuncto vnus solus succedebat: non omnes simul/ qui tantum huiusmodi vnctionem faciebant in die sue substitutionis. **Mediu eius etc.** Et in huiusmodi simile erat hoc sacrificium/ iugi sacrificio.

Et nota qd tam minores sacerdotes qd summus sacerdos inungebantur: In manibus tantum minorum: maior vero in capite et in manibus. **Exo. xxix. et infra. viij.** **Et filiorum eius:** id est omnium eius summorum sacerdotum successorum: cui defuncto vnus solus succedebat: non omnes simul/ qui tantum huiusmodi vnctionem faciebant in die sue substitutionis. **Mediu eius etc.** Et in huiusmodi simile erat hoc sacrificium/ iugi sacrificio.

Et nota qd tam minores sacerdotes qd summus sacerdos inungebantur: In manibus tantum minorum: maior vero in capite et in manibus. **Exo. xxix. et infra. viij.** **Et filiorum eius:** id est omnium eius summorum sacerdotum successorum: cui defuncto vnus solus succedebat: non omnes simul/ qui tantum huiusmodi vnctionem faciebant in die sue substitutionis. **Mediu eius etc.** Et in huiusmodi simile erat hoc sacrificium/ iugi sacrificio.

Et nota qd tam minores sacerdotes qd summus sacerdos inungebantur: In manibus tantum minorum: maior vero in capite et in manibus. **Exo. xxix. et infra. viij.** **Et filiorum eius:** id est omnium eius summorum sacerdotum successorum: cui defuncto vnus solus succedebat: non omnes simul/ qui tantum huiusmodi vnctionem faciebant in die sue substitutionis. **Mediu eius etc.** Et in huiusmodi simile erat hoc sacrificium/ iugi sacrificio.

Et nota qd tam minores sacerdotes qd summus sacerdos inungebantur: In manibus tantum minorum: maior vero in capite et in manibus. **Exo. xxix. et infra. viij.** **Et filiorum eius:** id est omnium eius summorum sacerdotum successorum: cui defuncto vnus solus succedebat: non omnes simul/ qui tantum huiusmodi vnctionem faciebant in die sue substitutionis. **Mediu eius etc.** Et in huiusmodi simile erat hoc sacrificium/ iugi sacrificio.

B

A

s. i. g.

Si autem usque in diem tertium differret totum sacrificium irritum fiebat. Primum ergo agit moyses de laudatiua hostia dicens: Hec est lex hodie. a Collyridas. Radul. Collyrida panis erat tenuis et vit aliqum melle interioris habens: que infra .viij. d. dicitur torta panis. b Quocumque fermentatos: supple offerret. f. sacerdoti non deo: Alioquin esset contrarium ei quod .s. ij. c. dicitur est: Omnis oblatio que offertur domino absque fermento erit. Vel poterat istos panes deo et sacerdoti offerre: sed non super altare. Vel potest dici quod fermentum per se prohibebatur offerri domino: sed non in coniunctione ad aliud. Idem dicitur de melle et aceto. c Offerretur domino: id est sacerdoti ad honorem domini: et ante altare: sed non super altare. Unde panis iste improprie dicitur domino: sed quia sacerdos est qui est minister domino: proprie vero alia oblatio dicitur domini que tota crematur domino. d Quocumque. Argumentum quod non est differenda penitentia: neque votum. Deut. xxiij. d. Cum uoueris uotum domino deo tuo non tardabis reddere: quia requirit illud dominus deus tuus. e Si voto vel sponte. Egredere de illa specie hostie salutaris que dicitur laudatiua: modo subdit moyses de hostia uotiuua. Sed obijciat: De sacrificio ut dicitur Balaam. Pacificum seu salutare spontaneum est: uero in dono superpositum est: Ergo tamen hostia laudatiua que uotiuua spontanea est: Male ergo distinguit moyses in laudatiua et uotiuua: quia secundum moysen uotiuua est spontanea: et in hoc differt a laudatiua secundum eum: quia cum egisset de laudatiua subiungit de uotiuua dicens: Si voto uel sponte: tamen nota per hoc quod addit: uel sponte. Item omne uotiuuum spontaneum est: ergo qui offert uoto: offert sponte: Ergo male distinguit inter uotiuuum et sponte oblatum dicens: Si voto uel sponte etc. Sol. Ad primum dicimus: quod hostia laudatiua et uotiuua utraque spontanea est. Tamen laudatiua quodammodo debita est pro iam accepto beneficio: Uotiuua uero non sic. Nam si liberatus es ab aliqua tribulatione: ratione dictante teneris domino facere precipuum sacrificium: et dicitur sacrificium rationale. Unde licet sit spontaneum: quia sponte fit: tamen non dicitur spontaneum simpliciter: quia ex ratione teneris ad illud. Ad aliud dicimus: quod ante uotum oblatio est spontanea: post uotum debita et necessaria. Unde super illud: Uouete et reddite dicit Balaam. Uouere uoluntatis est: sed reddere uota necessitatis. Eccl. v. a. Quodcumque uoueris redde: Melius est enim non uouere: quam post uotum promissa non reddere. f Nec proderit offerenti. Contra: Oblatio prius facta: aut profuit: aut non: Si profuit: falsum est quod hic dicitur: Si non: siue ergo aliquid reseruetur in diem tertium siue non: nihil profuit illa hostia: quod falsum est. Sol. Dicimus quod profuit: sed ille proficit propter hoc quod aliquid usque in diem tertium reseruetur: euacuatur est. g Caro: id est hostia. h Que autem tetigit. post oblationem. Sed nota quod triplicem immundiciam distinguit hic moyses. Prima contrahitur ex hostia polluta: et sic comeditur: Verbi gratia: Si hostia post oblationem tangat mortuum vel murem vel aliquid aliud immundum: polluitur: si sic comedatur: Ille qui comedit peribit de populo suo. Secunda immundicia est interior: que non contrahitur ab exteriori: ut potest lepra: seminis fluxus: uel sanguinis: uel menstrua: et huiusmodi. Si quis cum hac immundicia comedit hostias: peribit de populo suo. Tertia immundicia exterior: ut si quis tetigerit immundum: et inde contrahit immundiciam: et cum tali immundicia comedit de carnibus hostie: peribit de populo suo. Balaam. de consorcio eorum: qui sunt saluandi: et hoc est: Caro etc. i Qui fuerit mundus uescetur: id est qui uescetur ex ea sic erit mundus. Non enim datur licentia uescendi tali carne immundis. Hec est prima immundicia. k Anima polluta: id est habes in se aliquam immundiciam: ut est lepra: uel seminis fluxus: uel huiusmodi: Et est secunda immundicia. l In mundicia hominis: id est hominem immundum: et cuius contactu contrahitur immundicia: ut seminis fluxus: et huiusmodi: Et est tertia immundicia.

B

Ps. 75.

asperos oleo: et lagana azyrna uincta oleo: coctasq; simulam: et collyridas olei admixtione conspersas: panes quoque fermentatos cum hostia gratiarum que immolatur pro pacificis: Ex quo uero pro primitiis offerretur domino: et erit sacerdotis qui fundet hostie sanguinem: Cur uero carnes eadem comedentur die: nec remanebit ex eis quicquam usque mane. Si uero uoto vel sponte quispiam obtulerit hostiam: eadem similiter edet die. Sed et si quid in crastinum remanserit uesci licitum est. Quicquid autem tertio iuenerit dies: ignis absumet. Si quis de carnis victimis pacificorum die tertio comederit: irrita fiet oblatio: nec proderit offerenti: quoniam potius quicquam anima tali se edulio contaminauerit: peruariationis rea erit. Caro que aliquid tetigerit immundum: non comedet: sed

sta: Verbi gratia: Si hostia post oblationem tangat mortuum vel murem vel aliquid aliud immundum: polluitur: si sic comedatur: Ille qui comedit peribit de populo suo. Secunda immundicia est interior: que non contrahitur ab exteriori: ut potest lepra: seminis fluxus: uel sanguinis: uel menstrua: et huiusmodi. Si quis cum hac immundicia comedit hostias: peribit de populo suo. Tertia immundicia exterior: ut si quis tetigerit immundum: et inde contrahit immundiciam: et cum tali immundicia comedit de carnibus hostie: peribit de populo suo. Balaam. de consorcio eorum: qui sunt saluandi: et hoc est: Caro etc. i Qui fuerit mundus uescetur: id est qui uescetur ex ea sic erit mundus. Non enim datur licentia uescendi tali carne immundis. Hec est prima immundicia. k Anima polluta: id est habes in se aliquam immundiciam: ut est lepra: uel seminis fluxus: uel huiusmodi: Et est secunda immundicia. l In mundicia hominis: id est hominem immundum: et cuius contactu contrahitur immundicia: ut seminis fluxus: et huiusmodi: Et est tertia immundicia.

comburere igni. Qui fuerit mundus uescetur ea. Anima polluta que ederet de carnibus hostie pacificorum que oblata est domino: prohibet de populis suis: et que tetigerit immundiciam hominis uel uicini siue ois rei que polluere potest: et comederit de huiusmodi carnibus: interibit de populis suis. Locutus est dominus ad moysen dicens: Loquere filiis israel: Adipem bouis et ouis et capre non comedetis. Adipem cadaueris morticini et eius animalis quod a bestia captum est habebit in usus varios. Si quis adipem que offerri debet in incensum domino comederit: prohibet de populo suo. Sanguinem quoque ois animalis non sumet in cibo: tamen ad aures que ederet sanguinem: prohibet de populis suis. Locutus est dominus ad moysen dicens: Loquere filiis israel: Qui offert victimam pacificam: Locutus est dominus. Supra. iij. d. dixit moyses quod ois adeps domini erat: Hec determinat hoc esse intelligendum de adipem mundorum animalium tantum: quia adipem immundorum: in varios usus eis concessit. Sed cum quedam animalia essent quoad esum munda: que tamen secundum legem non poterant immolari: ut ceruus: damula: et huiusmodi. De quibus infra. xj. factis habet. Potest quis mouere dubitationem: ut dicit Augustinus. an eorum adipem immolandi essent domino: an non: siue quid facientium de illis si sic abstinendum erat a comestione eorum sicut a comestione adipum animalium mundorum et immolatorum. Item mouet Augustinus. questionem: An abstinendum sit ab adipem animalis tantum domino immolari: an etiam ab adipem animalis non dico immolari: sed apti ad immolandum. Tandem soluit Augustinus. et dicit: quod illud preceptum: Ois adeps domini erit: intelligitur de adipem omnis animalis mundi immolari uel apti ad immolandum: et tantum de hoc. Unde adeps animalis immundus: uel etiam mundus: sed non ad immolandum apti non comprehenditur sub illo precepto. Ubi iudeus fatuus est: quod nimis extendit illud preceptum: nullum adipem comedens: Nec etiam ceruus: sed huiusmodi in varios usus ad modum adipem morticini et a bestia capti: ad lucernas. et unctiones intrinsecas faciendas. Vel forte proponunt: uel dant alienigenis ad emendandum. Et prohibuit eis etiam dominus omnem esum sanguinis: in quo esus suffocati tantum intelligitur prohiberi uel homicidium. De prohibitione esus sanguinis habet Balaam. ix. a. b. c. et. j. xvij. d. et Deut. xij. c. et. xv. d. n Qui offert victimam pacificam. Balaam. Hostie pacificorum: gratiarum actiones sunt: Idas charitate condire debemus: quia conditio operis opus bonum. Nota hoc capitulum sacerdotale est: agens de pacificis: que cedunt in usus sacerdotum. s. pectusculo electionis: et armo separationis: et alijs que cedunt in partem sacerdotum. Et nota quod ubi littera nostra habet pectusculum ele-

C

30. d. l. c. carnem.

Marginal notes on the right side of the page, including references to Balaam and other biblical figures.

uationis: Origen. allam litteram ponit: que est: Pectusculu ap
 postionis et brachii demptionis. Et nota Glo. sup locu istu/
 ad pbadu q por e remissio pcti: q ifusio græ. Dicit em Glo.
 sic: Cum mundatum fuerit cor ab omni inquinamento: et cras
 situdine: que igni est tradenda: restat vt apponatur ei gratia
 spiritus facti. Unde se/
 quitur immediate / q
 prius est cor munda/
 ri a peccato: q gratia
 infundit: et ita remissio
 peccati prior est q i/
 fusio gratie: quod co/
 cedit magister Berar/
 dus. a. **Victimas**
 pacificorum. i. vitulu
 et agnum b. **Offe**
 rat simul et sacrifi/
 cium. Interliu. id e
 charitatem. q. d. nec b
 nec aliud sacrificium
 offerat sine libament/
 suis: que erant in ari/
 da materia: et in liqui/
 da: et iuxta certam qua/
 titatem determinata:
 que prius gustabant/
 ab offerente: ad pban/
 dum si esset idonea ad
 offerendum dno. De/
 inde etiam a sacerdo/
 te gustabantur ante q
 dno offerent. Rad.
 aut libamenta hostie
 pacificorum vocat adi/
 pes hostiar q dno offerentur: et de hostia gustabatur: qz do/
 mino cremabatur. c. **Tenebit.** Determinat hic moyses
 modum oblationis: quia ille qui offerebat hostiam / eleuatis
 manibus ante altare tenebat adipem / qui debebat offerri do/
 mino: et partem sacerdotis: Et vtrunqz ponebat in manibus
 sacerdotis: Postea sacerdos sibi partem suam reseruabat: et
 partem dno ponebat super altare holocausti. d. **Conse**
 crauerit: id est offerre et psecrare dno pposuerit. e. **Tra**
 det sacerdoti. Vincinde inoleuit apud quosda: q oblatio/
 nes tradit in manus sacerdotis: et ipe ponet eas super altare.
 f. **Armus quoqz.** Septuaginta habet brachium: quod
 idem est. Armus dexter dicebatur armus separationis: quia in
 demembratione animalis: primo tollebatur. Pectus autem
 dicebatur pectusculum eleuationis: quia manibus offerentis
 eleuabatur coram dno de necessitate: non de religione: vt di/
 cit Hiero. Ma armus dexter cuiuslibet animalis: siue in do/
 mo occideretur et comederetur / siue in macello venderetur / sa/
 cerdotis erat: licet dno non offerretur. g. **In primitias:**
 id est in pcpua dona. h. **Qui obtulerit sanguinem et**
 adipem filioru aaron. Sic construe: Qui filiorum aar:
 id est qui existens de numero filioru aaron: id est hebdoma/
 darius: obtulerit sanguinem. i. **Armum dexteru.** Glo.
 hec est fides recta: vel cognitio sancta / que nos de terrenis
 ad celestia subleuat. k. **Pectusculum enim eleuati.**
 Glo. quia scientiam aliorum pcedere debet scientia sacerdotis.
 l. **Armum separationis:** hec est opatio bona: que iustos a
 reprobis separat: vt dic Glo. m. **Tuli.** Exo. xxix. n. **A fi**
 liis israel. quia opus sacerdotis / debet esse sepatum et vni/
 cum: vt dicit Glo. o. **Lege perpetua:** quia eius signi/
 ficatio in perpetuum durat: Ita dicit Glo. ibi. p. **Hec est**
 vinctio aaron. Interliu. vinctio. s. supra dicta. Sic dicit Ely
 tius no agitur hic de vinctio sacerdotu / sed eoru dignitate.
 Et que profectum pdicta sacrificia prestet sacerdotib: ostē/
 dere voluit hic moyses: quia si quis eam bene custodierit / ad
 dignitatem sacerdotis peruenire poterit: et non aliter: Unde
 dicit: Hec est vinctio etc. quasi ex pdictis sacrificijs acquir

tur hec vinctio dignitas. Ostendit etiam moyses hic / ad qd
 inungantur sacerdotes. s. vt sacerdotio fungant dno: pro quo
 etiam pars sacrificiorum / in partem eorum cederet / iure sacer/
 dotij. De vinctio autem dictum est Exo. xxix. et vlt. Hic
 autem ad quid sit vinctio dicitur: Hec est vinctio. q. **In ce**
 rimonijs: id est i sa/
 crificijs dno: vt i eis. s.
 administrer. Vel sic:
 Hec est vinctio i cerimo
 nijs dno. i. ad cerimoi/
 as. i. ad sacrificia dno
 faciēda. Ad hē in iun/
 guntur sacerdotes / vt
 sacrificia dno recte et
 digne perficiant. In/
 terliu. Elyti exponit
 sic: Filioz et i cerimo
 nijs dno i eoꝝ. s. q ea
 que dicta sunt pfi/
 unt ad dignitatem sa/
 cerdotij. r. **Dni:**
 suple vinctio dico sa/
 cra. s. **In die quo**
 etc. que pcepit: et ha
 buerunt suple iure sa/
 cerdotij. **Et que**
 pcepit etc. Et no/
 ta q d: Obtulit eos
 moyses vt sacerdotio
 fungerentur: quia nisi
 moyses: id est lex offe
 rat aliquem / vt sacer/
 dotio fungat dno: re/
 probari debet: Talis

enim debet habere scientiam legis / vt sola lex eum offerat: no
 pecunia / non potentia / non voluptas. Hiero. ix. g. Non glo/
 rietur sapiens in sapientia sua: et non gloriatur fortis in forti/
 tudine sua: nec diues in diuitijs. s. sed in hoc gloriatur / q glo/
 riatur scire et nosse me. v. **Religione perpetua:** id est in/
 concussa: dicit Interliu. x. **Ista est lex hostie:** que di/
 ca est: Est est breuis epilogus vsqz in fine capituli. y. **Dro**
 consecratione: id est de consecratione: id est ista est lex co/
 ueniens dignitati et consecrationi sacerdotum: qui ad hoc in/
 uncti sunt / vt pdicta faciant: et partitionem sacrificiorum iu/
 re sacerdotij recipiat: Vel simpliciter pro consecratione: quia
 sacerdos p psecratione sua offerebat ariete. **Expo. La. VIII**

De cutusqz est dominus etc. Continuatio talis
 est fm Raba. qui dicit: In Exo. xix. legitur moy/
 sen ascendisse in montem: vbi collocauit diuina / de
 his que geri oportebat edoctus est. Pcepit enim dno: vt
 faceret arcam / mensam / candelabrum / tabernaculum quoqz in
 quo hec omnia / suis in locis reponerentur: Nouissime de ve/
 stibus aaron / filiorumqz illius componendis mandatum illi
 dedit. Post que omnia / quo ritu ipsi pontifices consecrarent /
 instituit. Postqz vero moyses descendit de monte / replicatur
 quo ordine hec omnia completa sint que pcepit dno: donec
 ad consecrationem pontificis veniatur. Erecto itaqz taberna/
 culo: et quecuqz pertinebant intra et extra dispositis vestibus
 quoqz pontificis / filioruqz illius pparatis: Exodus concludi/
 tur: et sola sacerdotum consecratio / in istud volumen differet.
 Cum igitur statim in initio huius voluminis putaretur hoc
 quod narrationi eius deerat: moyses additur quēdam alia
 interposuit / locutum. s. sibi dominu / non tam de monte vt p/
 us / sed de tabernaculo quod erexerat: et ceremonias has vi/
 ctuarum et sacrificiorum: in quibus nunc vsqz sudauimus /
 instituisse: Quibus completis / tadem qd in pdicta narratio/
 ne minus fuerat. s. quo ordine ad dno imperium aaron et filij
 eius sint consecrati / subiungit. Qd si requirit aliquis que cau/
 sa fuerit vt ante ordinationem sacerdotum isti ceremoniaru
 ritus interpositi sint: existimo hoc rationis fuisse / qd conse

**Hec est vinctio aaron et fili/
 oru eius in cerimonijs do/
 mini in die quo obtulit eos
 moyses vt sacerdotio funge
 rent: et que pcepit dari eis
 dno a filijs israel religione
 perpetua in generationibus
 suis. Ista est lex holocausti
 et sacrificij pro peccato atqz
 delicto: et p consecratione et
 pacificorum victimis / quas co
 stituit dno moysi in monte si
 nai qn mandauit filijs israel
 vt offerret oblationes suas
 domino in deserto sinai.**

De cutusqz Ca. VIII
Est dno ad moysē / di
cens: Tolle aaron cū
filijs suis: vestes eoru et vn
ctionis oleum: vitulum pro

A

crandi sacerdotes: prius in his que ad officium tabernaculi pertinebant imbuendi: quod in ipso officio fuerant constituendi. **M**ā nūc in ecclesia dei nullus ad pontificatū dignus est: nisi prius nouerit qualiter perfectus vitam informare: et secularem adhuc agentibus vitam qualiter religionis rigorem debeat temperare: Instrui eū oportet prius: quod conuersis peccatoribus penitenti: adhibeat medicamentum: et singulis quibusque sibi commissis: qui nunc corrigendi sunt: nunc informandi: nunc increpandi: quomodo seipsum debeat conformare. Prius ergo que necessaria iudicauit legislator: expletis: tandem ad id quod pretermiserat pridem accedit: dicens: **L**ocutusque est dominus. **O**rdō et series consecrationis talis est: Tulit moyses iuxta preceptum domini aaron et filios eius: et vestes sanctas et oleum unctionis: vitulum et arietes duos: canistrum cum tribus generibus panum acyrozum / tota. s. panis / que collyrida dicitur: lagano et crustulo. Et congregauit omnem multitudinem ad ostium tabernaculi: cuius animos sic inclinauit ad consentiendum in sacerdotium aaron: ut dicit iosephus. Moyses vero seipsum sacerdotio dignum iudicauit: Tum propter familiaritatem quam habebat cum domino: tum quod plurimum pro populo laborauerat: tum quia quisque naturaliter sui amicus est: Sed dominus digniorem iudicauit aaron. Unde cum populo placuisset: obtulit moyses domino aaron et filios eius. Cuius lauisset eos aquis fontium / aaron induit feminalia: et moyses vestiuit eum alijs septem vestibus: de quibus satis dictum est supra **Exo. xxix. et vii.** Fundensque moyses oleum unctionis super caput eius et manus: ita quod stillauit oleum per barbam eius usque in oram vestimenti eius. Filios autem aaron vestiuit moyses lineis: et cinxit baltheo: et imposuit mitras simplices eis: et unxit manus eorum oleo. Liniuit quoque tabernaculum cum suppellectili sua. Cuius aspersisset septies aqua viuumque altare: unxit ea et omnia vasa eorum labiumque et basim oleo. Obtulerunt autem aaron et filij eius vitulum pro peccato suo: super caput eius imponentes manus: quem immolauit moyses: et tinxit digitum in sanguine: et tetigit ex eo cornua altaris per gyrum. Et fecit de illo vitulo sicut fit de vitulo pro peccato sacerdotis: supra. **iiij.** Obtulerunt etiam aaron et filij eius arietem in holocaustum salutare: et fecit moyses de eo sicut de holocaustis salutaribus fieri iussit dominus: supra. **iiij.** Inter obtulerunt aaron eiusque filij alium arietem per manus impositum / hostiam. s. pro consecratione sua. Quem cum immolasset moyses: sumpsit de sanguine et tetigit extremum auricule dextere eorum: et pollicem manus dextere: et dexteri pedis: et reliquum fudit super altare per circuitum. Omnem vero adipe et caudam: renes et renunculos: et armum dexterum separauit: tulitque de canistro collyridam unam: et laganum unum: et crustulum unum: et omnia simul tradidit aaron: et filijs eius: **q. d.** Accipite potestatem sumendi hec a populo: que dam ad offerendum domino: que dam ad usum vestrum. Qui cum teneret ea in manibus: supposuit moyses pectusculum: unde et pectusculum elevationis dictum est. Tenentes ergo filij aaron hec omnia in manibus: eleuauerunt coram domino: et postea tradiderunt ea moysi: qui omnia adoleuit domino super altare: assumensque vnguētum: et de sanguine qui erat super altare: admiscens aquas fontium: aspersit eos et super vestimenta eorum. Cuius sanctificationi essent in hunc modum: reliquas carnes arietis coxerunt ante fores tabernaculi: et ibi comederunt eas cum panibus que residui fuerat in canistro: et que superfuit ex eis: ignis absorpsit. In eundem modum iterauit moyses singula que diximus. Sex diebus tamen non vestiuit eos: quia semel induti: septem diebus non deposuerunt vestes suas sanctas: nec de attrito tabernaculi exierunt. Quidam dicunt prima die omnia que diximus: fuisse profecuta: Sex diebus consecrationis sequentibus oblationes quotidie iteratas: sed non unctiones. Iosephus vero omnia sicut prima die: ita in sex diebus sequentibus fuisse profecuta dicit. Et nota quod in hac prima consecratione: omnes filij aaron consecrati sunt: sed non postea omnes de genere eius. **L**ecus enim et claudus: aut gradi vel paruo: aut torto naso: aut gibbosus vel herniosus: scabiosus: impetiginem habens de semine aaron: non poterat ministrare: nec intrare

sanctuarium: vesceretur nisi panibus qui offerbantur in sanctuario. Item aliter potest prunatio fieri: Sicut legit **Deb. viij. a.** Omnis pontifex ad offerenda munera et hostias constituitur. Item **Salach. ij. b.** Labia sacerdotis custodiunt scientiam: et legem dei ex ore eius requirunt: Ideo in libro

a peccato: duos arietes: canistrum cum acymis: et congregabis omnem cetum ad ostium tabernaculi. Fecit moyses ut dominus imperauerat: congregataque omni turba ante fores tabernaculi ait: **I**ste est sermo que iussit dominus fieri: Statimque obtulit aaron et filios eius. Cuius lauisset eos: vestiuit pontificem subucula linea accingens eum baltheo: et induens eum tunica hyacinthina: et desuper humerale imposuit: quod astringens cingulo: aptauit rationali: in quo erat doctrina et veritas. Cidari quoque textit caput: et super eam contra frontem posuit laminam auream consecratam in sanctificatione sicut preceperat ei dominus. Tulit et unctionis oleum: quo liniuit tabernaculum cum omni suppellectili sua. Cuius aspersisset ad altare septem vicibus: unxit illud et omnia vasa eius: labrumque cum basi sua sanctificauit oleo: Quod fundens super caput aaron: unxit eum et consecrauit. Filios quoque eius oblatos consecrauit: vestiuitque tunicis lineis: et cinxit baltheis: imposuitque mitras ut iusserat dominus. Obtulit et vitulum pro peccato. Cuius super caput eius posuisset aaron et filij eius manus suas: immolauit eum habens sanguinem: et tincto digito: tetigit cornua altaris per gyrum. Quo expiato et sanctificato: fudit reliquum sanguinem ad fundamenta eius.

esse a deo in sacerdote et ducem populi non seipsum obtulit immolandum: sed aaron: ut consensum populi citius inclinaret: Non enim acquireret populus in eum: credens quod illis vellet dñari. **d** Contra frontem. i. in directo frontis. **e** Immolauit eum: moyses. s. **f** Expiato: per inunctionem olei: et aqua fontium. **g** Ad fundamenta eius. i. altaris holocaustorum.

isto vbi moyses de unctione sacerdotum principaliter intendit: recte premissit de oblationibus et sacrificijs hostiarum. Diuiditur enim liber iste in tres partes. In prima agitur de holocaustis et sacrificijs usque ad octauum capitulum: Unde hic incipit secunda partitio: vbi de inunctione determinat usque ad undecimum capitulum. Tertia incipit ibi vbi de legibus agitur usque in finem. Diuiditur autem in quatuor partes hec secunda partitio. Primo agitur de sacerdotum inunctione: et eorum oblatione in die unctionis sue: usque ad nonum capitulum. Secundo de oblatione ipsius aaron octauo die unctionis sue: et quibusdam super tabernaculo ingrediendo: et hoc usque ad decimum capitulum. Tertio de ingressu summi sacerdotis in sanctuarium semel in anno cum sanguine: et hoc usque ad decimum sextum capitulum. Quarto iubet quod omne sacrificium fiat per manus sacerdotum: et hoc usque ad decimum septimum capitulum. Quare autem interposita sunt: patebit in textu locis suis.

a Canistrum. **B**lo. vas de perplexo vitamine factum: et scripturam sacraz significat: que multiplici sententiarum conficitur textura. **b** Ad ostium tabernaculi. Radul. **N**ō enim in loco priuato prelatus vel clam debet eligi. **c** Obtulit aaron. Iosephus dicit: Moyses licet electus esset a deo in sacerdote et ducem populi non seipsum obtulit immolandum: sed aaron: ut consensum populi citius inclinaret: Non enim acquireret populus in eum: credens quod illis vellet dñari. **d** Contra frontem. i. in directo frontis. **e** Immolauit eum: moyses. s. **f** Expiato: per inunctionem olei: et aqua fontium. **g** Ad fundamenta eius. i. altaris holocaustorum.

Aruinulis. Aruinula dicitur hic pinguedo interior: id est adeps renum. **b** **Preceperat:** supra. iij. quia pro peccato sacerdotum erat. **c** **Immolauit eum:** moyses. **d** **Cocidēs:** moyses. **e** **Incedit super altare:** quia non erat pro peccato: sed erat holocaustum salutare. **f** **Ar-**

eterni scdm. Sed ad quid cum prioris oblatio sanctificaret offerentes: Qui enim vita et doctrina pollet: dicendus est sanctus. Verum hoc ideo fit: ut quicquid in populo dei duces constitutum: tur ne errent: quia homines sunt: et post se alios in perditionis foueam trahant: necesse est ut eum qui errare non potest: id est christum sibi ducem proponant. Unde cum Aplos dicitur: Imitatores mei estote: subiungit: sicut et ego christi. i. Cor. xi. a. **g** **In consecratione:** id est pro consecratione.

b **Super caput.** Aaron et filij eius super caput manus imponunt: cum iuxta monita legis eius regulam se obseruare promittunt. **i** **Et pollicem.** Ecclesia alias partes coniungit in christum: alias in confirmatio: ne: alias in extrema unctio. Item alias in minorum sacerdotum consecratione: alias in maiorum sacerdotum consecratione: quere rationem. **k** **Laganum.** vnu. s. laganum.

l **Adoleuit super altare holocausti.** moyses. s. hic dicitur quod armus dexter immolatus est dno. Contra riuus dicit. s. vij. ca. d. vbi dicitur est quod armus dexter et pectusculum cedebant in parte sacerdotum. Sol. Reuera cedebant in parte sacerdotis consecrati: sed aaron et filij eius non dnt consecrati: unde bñ poterat dno cremari. Sed querit cum moyses non fuerat sacerdos: neque pontifex. (Nō enim legis eius consecratio) quō consecrauit aaron et filios eius: Ad hoc dicendum est: quod sicut cardinalis diaconus qui missus est a dno papa: etiam presente episcopo dat benedictionem infra legationem suam: quia illa benedictio nō est sua: sed

super adipem et armum dexterum tradens simul omnia aaron et filijs eius. Qui postquam leuauerunt ea coram domino: rursus suscepta de manibus eorum: adoleuit super altare holocausti: eo quod consecrationis esset oblatio in odorem suauitatis sacrificij domini. Tulit et pectusculum eleuans illud coram domino de ariete consecrationis in partem suam: sicut preceperat ei dominus. Assumensque unguentum et sanguinem qui erat in altare aspersit super aaron et vestimenta eius: et super filios illius ac vestes eorum. Cuius sanctificasset eos in vestitu suo: precepit eis dicens: Coquite carnes ante fores tabernaculi: et ibi comedite eas. Panes quoque consecrationis edite qui positi sunt in calastro: sicut precepit mihi dominus: dicens: Aaron et filij eius comedent ea. Quicquid autem reliquum fuerit de carne et panibus: ignis absumet. De ostio quoque tabernaculi non exibitis septem diebus: usque ad diem quo complebitur tempus consecrationis vestre. Septem enim diebus finitur consecratio: sicut et impresentiarum factum est: ut ritus sacrificij compleretur. Die ac nocte manebitis in tabernaculo obseruantes custodias domini ne moriamini. Sic enim mihi preceptum est. Feceruntque aaron et filij eius cuncta que locutus est dominus per manum moysi. **Ca. IX.**

FActa autem octaua die: vocauit moyses

domini papae: cuius auctoritate facit eam: Ita moyses vice domini consecrauit aaron: et ita usus est officio sacerdotis: non tamen fuit sacerdos: sicut samuel fecit. Unde dicit in Ps. Moyse et aaron in sacerdotibus eius etc. Hanc questionem facit Aug. sed non soluit: dicens: Si moyses sacerdos non fuit: quomodo ista fecit: Si autem sacerdos fuit: quomodo ab aaron sacerdotium incepit: et cur vestes non habuit: Item querit: quis ungebat summum pontificem post mortem moysi et aaron: cum non esset aliquis summus sacerdos: Ad hunc dicit Aug. quod mortuus moyses et aaron: nihil restabat eligendo pontifici: nisi quod indueret se vestem pontificalem: quia omnes consecrati et iniuncti erant. **m** **Et quod consecrationis esset: id est pro consecratione.** **n** **Eleuans illud:** quia eleuatio nis erat: ut dicit In-terliu. **o** **De ariete consecrationis:** id est oblato post consecrationem sacerdotum. **p** **Preceperat:** Exo. xxix. e. **q** **Non exibitis.** Contra. s. eodem capitulo preceptum est eis ut carnes arietis coquant ante fores tabernaculi: et ibi eas comedent: ergo tunc erant extra ostium tabernaculi. Sol. Ostium tabernaculi intelligitur hic introitus atrij exterioris: quod circa tabernaculum centum cubitos in longum et quinquaginta in latum habebat: Etiam circa altare holocaustorum erant spacia ubi hostie cedebant. Sed iterum queritur: Quo ibant ad requisitan atriū si non exibant atriū: Et quod dicit quod non exibant: verum est non moraturi: aut ad negocia sua peragenda: Aut solutiones inuenit quod dicit. Aug. vel forte intra atriū habebant loca priuata ad hoc: sicut modo sacerdotes in domibus

super adipem et armum dexterum tradens simul omnia aaron et filijs eius. Qui postquam leuauerunt ea coram domino: rursus suscepta de manibus eorum: adoleuit super altare holocausti: eo quod consecrationis esset oblatio in odorem suauitatis sacrificij domini. Tulit et pectusculum eleuans illud coram domino de ariete consecrationis in partem suam: sicut preceperat ei dominus. Assumensque unguentum et sanguinem qui erat in altare aspersit super aaron et vestimenta eius: et super filios illius ac vestes eorum. Cuius sanctificasset eos in vestitu suo: precepit eis dicens: Coquite carnes ante fores tabernaculi: et ibi comedite eas. Panes quoque consecrationis edite qui positi sunt in calastro: sicut precepit mihi dominus: dicens: Aaron et filij eius comedent ea. Quicquid autem reliquum fuerit de carne et panibus: ignis absumet. De ostio quoque tabernaculi non exibitis septem diebus: usque ad diem quo complebitur tempus consecrationis vestre. Septem enim diebus finitur consecratio: sicut et impresentiarum factum est: ut ritus sacrificij compleretur. Die ac nocte manebitis in tabernaculo obseruantes custodias domini ne moriamini. Sic enim mihi preceptum est. Feceruntque aaron et filij eius cuncta que locutus est dominus per manum moysi. **Ca. IX.**

FActa autem octaua die: vocauit moyses

suis intra ecclesias. **Expositio La. IX.** Acta autem octaua die. Finis septem dierum consecrationis sacerdotum: ritusque celebratis omnibus

Ps. 89.

F

B Exo. 29. f.

B

que ad consecrationem pertinent: fm quod dominus man-
dauit moysi / octauo die denunciavit moyses populo solen-
nitatem / in qua noui sacerdotes consecrati offerre inciperent /
pro se et pro populo. In precedeb' enim septem diebus vi-
cem sacerdotis habuerat moyses: et acceperat ab aaron et fi-

Exo. 29. 29.

31. q. 1. §. 3. obij-
citur.

B

liss et ea que postea
a populo erant ipsi ac-
cepturi: et ministravit
altari. In die octauo
aggressi sunt aaron et
filij eius ministerium
ad quod fuerant ordi-
nati: et moyses cessa-
uit. Precepit autem
moyses igne terrenus
remoueri ab altari / q
ipse fuerat usus his di-
ebus: dicens q eis ea
die apparetur domi-
nus. Congregatis igitur
filij israel: primo
obtulit aaron pro pec-
cato suo vitulum: cuius
adipes et renunculos
imposuit altari / igne
no supposito: reliquus
torum de vitulo com-
bussit est castra. Im-
molauit etiam pro se
hostiam salutarem: arie-
tem in holocaustum:
et imposuit altari sine
igne. Postea oblatu-
rus pro populo / sum-
psit ab eis quinq ho-
stias: vitulum pro pec-
cato populi: hircum p
peco principis: agnum
p peccato anime: bo-
uem in holocaustu sa-
lutarem: arietem p pa-
cificu: Et in ipsa imo-
latione no dicitur nisi
tres immolasse. s. arie-
tem pro peccato po-
puli: bouem et arietem
p pacificu: Forte alia
tacuit pro breuitate:
qz ea p' noiauerat.
Aug. tñ iprobat litte-
ra: q dicit ratum qnq
sumpta a populo: Et dicit cum illis quinq sumprum agnum
anniculum in holocaustum: qd sonat holocaustu fructuosu:
sic dictum: quia deus aliquo signo visibili / ostendebat sibi il-
lud esse gratum. Cum autē ex his omnibus separasset aaron
ea que erant domino adolenda: et imposuisset super altare: se-
parauit et partem suam de pacificis: arnos dexteros et pe-
ctora. Postea extendens manū benedixit populo: Et ingres-
si sunt moyses et aaron in tabernaculum: et egressi iterum be-
nedixerunt populo: Et egressus ignis a domino / que erat su-
per altare deuorauit. Et seruatus est ille ignis perpetuo vsq
ad transmigrationem babilonis: Nec erat licitum aliū appo-
nere super altare. Quod qz no seruauerunt nadab et abiu filij
aaron: perierunt: vt dicitur in capitulo sequenti. Est autem hec
secunda pars secunde partitionis huius libri: in qua agitur de
prima oblatione aaron post inunctionē suam: in quo ostendi-
tur qualitas sue persone. Licet enim pōrifex sit in eis que dei
sunt / populo: tñ homo est: et ideo immolans dño / holocaustu
p peccato p'io offert: deinde p peccato populi. a **Tol-
le de armento. q. d.** Ex quo consecratus es / offer sacrificiu

ex officio. b **Pro peccato: tuo scz.** c **Et arietē**
in holocaustu: salutare scz. d **Hircu pro peccato:**
principis salicet. e **Et vitulum:** pro peccato populi.
f **Atqz agnum:** pro peccato anime. Nota hircus est pe-
nitētia: vitulus / bona opera: agnus / innocentia: anniculus / hu-

milias: que recte in-
nocentie iungitur.
g **Sine macula:**
cogitationis vel affe-
ctiois. Hos / exhorta-
tio fort. Aries / regi-
mē prelatiōis. Simi-
la / puritas cōscientie.
Oleū / suauitas mis-
ericordie. Nec oia of-
fert ecclesia spōsa deo
in diuersis filijs suis.
h **Pro pacificu.** C
Sub pacifico cōpre-
henditur salutare hic.
i **Simulam oleo**
conspersam. q. d.
singula offerre euz li-
bamentis suis. k **Ap-
parebit: in nube vel**
in igne. l **Quem**
precepit. i. cur ran-
m **Facite et ap-
parebit.** Facite que
precepi vobis: no di-
cit / dicit et appare-
bis vobis. n **Pro**
peccato tuo: pro
scz: et postea pro pec-
cato populi. Non em
conuenienter munda-
re potest qui munda-
tus no est: Nec alicui
bonus: qui sibi nequā
est: Eccl. xij. b.
o **Deprecare p**
te. Sile. j. Timoth.
ij. d. Attende tibi et
doctrinē. p **Cornu**
altaris: holocaut
sti. q **Adoleuit**
super altare: id est
adolenda super altare
posuit: Mondū enim
erat ignis in altari: sed
potius de sublimi ve-

nit: et que in altari reperit / deuorauit. r **Et holocaut**
sti: salutaris / arietē scz. s **Cremauit:** id est cremada im-
posuit. t **Long:** vt supra fieri dictum est. v **Da-**
ctauit hircum. Duo tacet pro breuitate: vitulum scz pro
peccato populi: et agnum pro peccato anime. Dicitur autem
hircu offerri pro peccato populi / synecdochice: quia oblat' est
pro principe: qui est de numero et dux populi. x **Expri-**
gto: id est igne terreno amoto: vt p effusionē sanguinis ad ba-
sim eius: et inunctionē cornuum fecit. y **Holocaustum. i.**
carnes holocausti super altare cremadas aprauit. z **Ad-**
dens in sacrifici. liba. s. simula / oleus et. que in sacrificio ho-
stie adduntur. a **Et adolens:** id est adolēda disponēs
b **Absep ceri. agno scz:** qui quotidie mane et vespere offe-
rebat. c **Super pecto. Auert Cantor:** parisiēsis ratio-
nem / quare adipes cremandi / pectoribus no cremandis sup-
poni iubent: Et dicit nullā subesse rationem ad litterā: s om-
nia contingebant illis in figura: vt dicit Aplus. j. Cor. x. b.
Posset tñ dici q adipes erat ps dñi / pectora ps sacerdot: et
iō ps dñi qñ dignior: iure supponi iubet. d **Cremati: an-**

Marginal notes on the right side of the page, including references to other biblical passages and commentary.

icipatio est. Vel sic exponit Cremari: id est ad cremandum super altare dispositi. a Separavit aaron: in partem suam. b Et extendens. Interlin. orans. c Completis. Interlin. expositis. d Descendit. Interlin. de loco ubi stabat serviens altari. Rab. Morat beatus Aug^o

scammum ligneuz vel aliqd simile altari ap/ positum propter eius altitudinem: quia cuz trium cubitorum eet/ non facile quemq; sacerdotum ad ministrerium admittetebat sine aliq; adiumento. Gra/ dus enim fieri non licebat prohibente do/ mino: Non ascendes per gradus ad altare meum. Ex illo itaq; scano no adherere altari: ne grad^o esset: s; ad hora ministerij ap/ posito: vt ministris altaris adiutoriis fieret: inde descendisse videt aaron completo ministrio suo. Lege Blo. Aug^o ibi e iudicet idē. e Apparuit: in specie ignis. Blo. est. Unde sequit. f Et ecce egressus ig.

7.16.a. 22.1.a. tabernaculo vt ab altari holocausti subito erupit.

Expositio Ca. X. Repetitq; nadab et zc. Legimus. s. vi. b. dnm precepit se vt ignis perpetuus seruaretur i altari: vñ sumebatur ignis quo/

tiens pontifex super altare incensi thus vel thymiana vole/ bet adolere: Aut etiā si aliquando thuribuloz vsu per ma/ nus sacerdotum cultus diuinus exposcebat. Nam i Nume/ ri. xvi. g. legit moysen pcepisse aaron: Tolle thuribulum: et hausto igne de altari mitte thus desuper: et pergens cito ad populam vt roges pro eis. In Apocal. etiam legitur: Ange/ lus stetit iuxta altare: habens thuribulum aureum in manu: et impleuit illud de igne altaris: qui sacer erat. Ignis vero qui altande sumebatur/reputabatur alienus: et ministerijs diui/ nis indignus. Unde credendum est forte filios aaron: cum vi/ sabiti ignis sacrificia deuorata conspicerent: nouitate miracu/ li turbatos: nec ausos fuisse accedere ad altare: sed aliunde se/ stinante raptu igne et thuribulis imposito: pro gratiarum/ actione incensum dño voluisse offerre. Sed quia ignem alie/ num apposuerunt contra pceptum domini: ideo perierunt. Arreptis eodem die octauo scilicet die consecrationis aaron.

b Alienum. Blo. qui non est egressus a dño. i hpre/ ceptum non erat: immo prohibitus. k Egressusq; vel ille qui iam erat in altari: vel alter iterum veniens de sub/ limi. l Deuorauit. i. extinxit siue suffocauit. m Co/ ram domino: id est omnibus videntibus: vt omnibus es/ set in exemplum: vel in loco ubi erant coram dño. n Qd locutus est dominus: Exo. xix. quo ad sensum: et si non quo ad verborum superficiem. Tamen dicit Aug^o. h i Exo. no inueniri: sed dominū moysi multa fuisse locutum que no/ bis scriptura subicit: de quibus fuit hoc. o Sacrifica/ bor in his. Dominus primo vindicat in ministris suis: vt

pectora eorum et armos a dexteros sepārauit Aaron eleuans coram domino: sicut preceperat moyses. Et extendēs manum ad popu/ lū benedixit ei: Sicq; com/ pletis hostijs pro peccato et holocaustis pacificis / de/ scendit. Ingressi autē moy/ ses et aaron tabernaculum testimonij: et deinceps egres/ si/ benedixerūt populo. Ap/ pāruitq; gloria domini om/ ni multitudini: et ecce egres/ sus ignis a domino deuora/ uit holocaustum et adipēs q̄ erant super altare. Qd cum vidissent turbe / laudauerūt dominum ruentes in facies suas. Ca. X.

Arreptisq; nadab et abiu filij aaron thuri/ bulis posuerūt ignē r incensum desuper offerentes coram dño ignem alienum i quod eis pceptūz nō erat. k Egressusq; ignis a domino / l deuorauit eos: et mortui sūt

nō sint alijs norma male viuendi / s; timēdi. Tñ Ecceh. ix. c. A sanctuario meo incipite: vt sciatur ab omnibus / q; minus alijs parcat / si suis ministris non parcat. Sanctificabor: id est laudabor: et vindicando magnificabor. p Qui appro/ pinquant mihi. Interlin. multitudine scientie / vel aliquo

m coram domio. Dixitq; moy/ ses ad aaron: Hoc est quod locutus est dominus: San/ ctificabor in his qui appro/ pinquant mihi: et in conspe/ ctu omnis populi glorifica/ bor. Quod audiens tacuit aaron. Vocatis autem moy/ ses misabel et elisaphan / fi/ lijs oziel patru aaron: ait ad eos: Ite et tollite fratres vestros de cōspectu sanctu/ arii: et asportate extra castra. Confestimq; pergentes tulerunt eos sicut iacebant ve/ stitos lineis tunicis: et eiecerunt foras vt sibi fuerat im/ peratum. Locutusq; est moy/ ses ad aaron et ad eleazar et ithamar filios eius: Capita vestra nolite nudare: et ve/ stimenta nolite scandere: ne forte moriamini: et sup om/ nem cetum oriatur indigna/ tio. Fratres vestri et omnis domus israel plangent in/ cendium quod dominus su/ scitauit: Vos autem nō egre

ministerio. q La/ cuit. Contristat^o em fuerat pater super re/ pentina morte filioz: et graui dolore perculsum est cor eius: Nec tamen contra volun/ tates domini murmu/ rauit. Sic antiqui san/ cti/ cum domin^o per/ cuteret suos: cōtrista/ ti tacebāt. Tñ iob percussus in se et in fi/ lijs non peccauit: nec quicq; stultum labijs suis locutus est. Ps. Turbarus sum et non sum locut^o. r Fra/ tres: id est cognatos. s Vestitos: pa/ ratos. i. ad sacrifican/ dum. t Eiecerūt foras: et vestitos se/ pelierunt: sicut nostri sacerdotes modo in/ duri sepeliuntur in ve/ stibus ministerij sui. v Capita. Blo. Caput enī christi de/ us est: Christus autē ex deitate constat et humanitate. Sed hec Blo. videtur falsa: qā ex hoc sequit q; dei/ tas sit pars alicuius: et ita mior aliq. Sol. Hec ppositio ex/ te/ netur ibi exigitiue /

non naturaliter / neq; partitiue. Et est sensus: Christus cō/ stat ex deitate et id est hec duo exiguntur ad esse christi.

x Nolite nudare. Blo. quasi mortuos nolite lugere. S; contrariū legitur Ecce. xxxvii. b. In mortuū produclachry mas: et quasi dira passus icipe plorare. Sol. Sicut. j. xxi. a. dicitur: summo sacerdoti prohibitum est omnino intrare ad mortuum: minoribus vero quibusdam mortuis licuit intere/ se: quibusdam non: sicut ibidem dicitur: Nunc autem propē nouitatem consecrationis prohibentur lugere. Unde Blo. idem vult. y Scindere: quod est proptium iudgorum. Tñ Job. j. d. legitur: q; audita morte filioz suoz / scidit vestimenta sua et tonso capite corruit in terrā. z Vos autem non egredimini. q. d. Simite vt fratres vestri plangent: vos autem non imitemini eos. Sed quare non sinunt flere sacerdotes mortuos suos / cum hoc sit opus pi/ eratis: Nam et abraam mortua sara / fleuit: Et iacob existi/ mas ioseph mortuū fleuit. Et duodeci patriarche mortuo ia/ cob / fleuerunt septem diebus. Et hieremias mortuo iosia: Tñ et composuit Threnos: Et dñs fleuit super hierusalem: et super lacarum. Sol. Sacerdotibus prohibetur flere super mortuos suos: quia debent voluntatem suam voluntati diui/ ne maxime conformare. Aliquando tamen flere conceditur: vt compassionis affectum se habere demonstrant. j. Thessal. iij. d. Nolite contristari sicut et ceteri qui spem non habent. Non egredimini. Quid est hoc q; sacerdotes prohibentur egredi tabernaculum: cum septem dies consecratiois sue iam finiti sint: in quibus pceptum erat eis manere itra atrium:

Job. i. d.

Ps. 76.

B

1. Cor. ii. 8.

Sol. Supplendum est hic: Non egrediemini. f. ad lugendum fratres vestros. Que suppletio et sequentibus colligitur: vbi dicitur qd summus sacerdos non contaminabatur super patrem et matrem: et non egrediebatur a sanctis: Ibi Glo. ad lugendum mortuum. f. ita et h est supplendum.

Oleum quippe sancte vnctio/nis. Interliu. Quasi sacerdotes dñi estis/ et ideo magis debet vos conformare diu/nis iudicijs: et ea qñni minus portare: et alios consolari. **Uinum et omne r̄c.** Ad litteram prohibetur sacerdos bibere vinum et omne quod i/ebriat/in die ministri/r̄ij sui: vt semper sobrius sit: et possit docere se et alios. Sed obi/cit Aug. Videt em qd nunq̄ debeant sacerdotes bibere vinu/ aut siceram: quia singulis diebus intrabāt tabernaculum ad ponendas lucernas candelabaz: et offerendus holocaustum matutinum et vespertinum/ et cremandum incensum: quod non tantu/aaron/ sed et minores sacerdotes faciebant: Quod pater: qz quādo p̄s̄fex accedebat ad vxorem/ non poterat intrare tabernaculum: sed minores pro illo seruiebant. Si ergo quotidie intrabāt tabernaculum/ nunq̄ bibebāt vinum. Sol. fm Aug. qui dicit qd summus sacerdos quotidie intrabat sancta/ sanctorum cum incenso: femel autem in anno cum sanguine. Difficile est videre qñ summo pontifici licebat bibere vinum: dum fuit vnicus summus sacerdos: quia quando fuerunt viginti quattuor: tūc plenum est videre: quia quilibet vice sua poterat abstinere a vino/ sicut ab vxore. Mos h̄o Hieronymo adherētes/ dicim⁹ qd sūm⁹ p̄s̄fex nō q̄tidie intrabat tabernaculū: sed cū multi essent sacerdotes/ seruiebant successiue per vices suas: et quilibet tempore vicis sue abstinere a vino: quo finito poterat bibere. Si autem vis Aug. sustinere/ concedēs qd quotidie sūmus pontifex intrabat in sancta sanctorū: dices qd hoc p̄ceptum respicit futurum tempus/ scilicet quando dauid ampliauit cultum dei/ instituens viginti quattuor summos sacerdotes qui suis vicib⁹ ministrabāt: vt legitur Luc. j. a. de cacha-
ria qui fuit de vice abia/ octauam habens hebdomadam. Nota de ebrietate habes Prouer. xxiij. c. Cui v̄s/ cuius patri v̄s r̄c. Item eodem: Ne intuearis vinum cum flauescit/ et cum splenderit color eius in vitro: Ingredditur blandē/ sed in nouissimo mordebit vt coluber/ et sicut regulus venena diffundet: Et eris sicut dormiens in medio mari: et quasi sopit⁹ gubernator amisso clauo. Item Prouer. xxxj. a. Noli regibus o lamuel/ noli regibus dare vinum: quia nullum secretum est vbi regnat ebrietas. Eccl. j. xix. a. Operari ebriolus non locu-

55. dff. 5. 1. c. v. nolentum.

De pe. dff. 3. c. iter hec hircū. 2

1. Paral. 24.

dimini fores tabernaculi: **alioquin peribitis.** Oleum quippe sancte vnctionis est super vos. Qui fecerūt omnia iuxta p̄ceptum moysi. Dixit qz domin⁹ ad aaron: **Vinum et omne quod inebriare potest/ non bibetis tu et filij tui quando intrabitis in tabernaculum testimonij/ ne moriamini: quia p̄ceptum sempiternum est in generationes vestras: et vt habeatis scientiam discernendi inter sanctum et prophanum: inter pollutum et mundum: doceatisqz filios israel omnia legitima mea que locut⁹ ē dñs ad eos per manū moysi.** Locutusqz est moyses ad aaron et ad eleazar et ithamar filios eius qui erāt residui: **Tollite sacrificium quod remansit de oblatione dñi: et comedite illud absqz fermento iuxta altare: quia sanctum sanctorum est. Comeditis autem in loco sancto quod datum est tibi et filijs tuis de oblationib⁹ domini/ sicut p̄ceptum est mihi.** Pectusculum quoqz qd

pletabitur. Eccl. xliij. f. Omnis qui ingreditur tabernaculum nō bibit vinū. Ebrietas aufert cor: Osee. iij. c. Et Esa. xlvij. b. Sacerdos et propheta nescierūt p̄ ebrietate: absorti sunt a vino. j. Timoth. iij. a. Oportet episcopum irreprehensibilem esse. Et infra: Non vinolentum. Miere. xj. a. legitur qd godolias inter epulas occisus est. Math. xliij. a. Johannes ab herode in conuiuio decollari p̄cipitur. c. Et filij tui: sacerdotes succedentes. d. Per manuz moysi: De se tanqz de alio loquitur: in hoc vitans tantiam: et vitare docens. e. De oblatione: id est de simila.

oblatum est: et armuz qui se parat⁹ est: edetis in loco mūdissimo tu et filij tui ac filie tue tecum. Tibi enim ac liberis tuis reposita sunt de hostijs salutariibus filiorum israel: eo qd armum et pectus et adipēs qui cremantur in altari eleuauerunt coram domino/ et pertineant ad te et ad filios tuos lege perpetua sicut p̄cepit dominus. **Inter hec hircum qui oblatum fuerat pro peccato cū quereret moyses exustum repperit: iratusqz contra eleazar et ithamar filios aaron qui remanserant/ ait: Cur non comeditis hostiam pro peccato in loco sancto que sancta sanctorum est: et data vobis vt portetis iniquitatem multitudinis: et rogetis pro ea in cōspectu domini: p̄sertim cum de sanguine illius non sit illatum intra sancta: et comedere debueratis eam in sanctuario sicut p̄ceptum est mihi: Respondit aaron: Oblata est hodie victima pro peccato et holocaustū corā domino/ mihi autem accidit**

tur qd godolias inter epulas occisus est. Math. xliij. a. Johannes ab herode in conuiuio decollari p̄cipitur. c. Et filij tui: sacerdotes succedentes. d. Per manuz moysi: De se tanqz de alio loquitur: in hoc vitans tantiam: et vitare docens. e. De oblatione: id est de simila. **Sanctum sanctorum:** id est cibus sanctus a sanctis/ et in loco sancto ē comedendus. **In loco sancto:** sicut hodie corpus christi in ecclesia tantum sumitur: nisi cogat infirmitas. **Salutaribus:** de his poterat comedere filij et filie. **Coram domino:** cui placet. **Ad te:** iure sacerdotij. **Inter hec hircū:** hircus iste quem ignis egressus a domo deuorauit/ est gentilis populus. **Moraliter:** Hircus iste quilibet peccator agēs penitentiam/ quam agere contempsit superbus iudeus. Hec est ovis ceteris que perierat: que post multos errores/ humeris p̄i pastoris reposita est ad ouile. Hec est drachma perdita sed inuenta. Hic est filius prodigus. Hic est lazarus vlcibus plenus. Hic est lazarus quadriduanus. Hec est socrus petri febricitans/ sed curata. Hec est mulier peccatrix. Hec sanguinaria. Hic est seruus centurionis. Hic est publicanus. Hic est pullus asine: et huiusmodi. **Inter hec hircum r̄c.** Esytius: Quia si non comederunt filij israel et aaron quod pro peccato erat in loco sancto. i. penitentiam peccati cōmissi in ecclesia peragi fecerunt: Quibus hoc p̄ceptum est quos christus in ecclesia vicarios suos constituit. Ipse enim oblationis sue sanguinē/ que pro nostro sanguine oblata est in sanctum: id est in celum in conspectu patris obtulit. Debet autem comedi hoc sacrificium in loco sancto. i. in ecclesia in p̄pitationem peccatorum. Unde addit: **Quemadmodum p̄ceptum est mihi. i. sicut p̄cepti.** Hyses enim gerit personam christi. **Exustum repperit:** quia in spiritum sanctum peccauerat/ ab intelligibili igne spiritus sancti oblatio pro penitentia ablata est. Voluntarie enim peccantibus non relinquuntur hostia pro peccato. Nam sicut vera penitentia veniam promeretur: ita simulata deum irritat: quia spiritus sanctus discipline effugiet fictū: Sap. j. b. Hoc autem sancti patres irreprehensibile peccatū et blasphemā

B

Deuiler.

in spiritibus dixerunt: i sceleribus vsq; ad fine vite pfeuerare: de salute sua desperare: d poteria r miscdia redemptor diffidere. m fuerat pro peccato: principis. o At portetis: ideo salicet vt portetis orationib/ ieiunij/ elemosyn/ vigilijs. Vel vt portetis: id est asportetis doctrinis r exēplis.

Multitudis. Non dicit vnus / sed totius populi.

In conspectu domini. Sed quomodo accedit ad dominum? qui est non cognoscit: immo qui ei displicet: Greg. Cū is qui displicet ad intercedendum mittitur: irati iudicis animo ad deteriora prouocat.

Desertum rē. Vere arguendi estis: quia non comedistis in loco sancto arietem / qui erat pro peccato: Desertum cum sanguis eius r cetera.

Accidit: salicet q; mortui sūt filij mei.

Recepit satisfactionem: id est acceptauit excusationem aaron tanq; rationabilem.

quod vides. Quomodo potui comedere eam: aut placere domino i cerimonijs mente lugubri: Quod cum audisset moyses / recepit satisfactionem. **Ca. XI**

Locutus est dominus ad moysen et aaron dicens: Dicit filijs israel: Custodite omnia que scripsi vobis vt sum deus vester. Hec sunt animalia que comedere debetis de cunctis animantibus terre. Omne quod habet diuisam ungulam et ruminat in pecori-

Expositio Ca. XI.

Locutus est dñs rē. Vbi et que edere debeant sacerdotes supra ostendit legislator: Nunc ad vulgescam disponendam descendit: Primo dñs leges de discretionē ciborum. Secūdo addens de mūdatione puerperę. Tertio de mūdatione lepřę. Sciendum autem q; ois creatura dei bona est et mūda / pter angelū et hominē: qui ex sua creatione boni et mundi / suo vitio se postea deprauarūt. Vñ Beñ. j. d. Vidit deus cuncta que fecerat: r erant valde bona. Et noe post diluuiū dictū est: Omne qd mouetur in terra et viuit erit vobis in cibum: Beñ. ix. b. Et dñs Matth. xv. a. Nō qd intrat in os coīnquat hoīem. Et Apłus Titū. j. d. Omnia mūda mūda. Item. j. Cor. x. g. Omne quod vobis apponitur manducate. Quic concessioni carniū videt obloq; dñs hic: Verū tamen nō obloquit: phibet aut hęc ppter gastrimargiā restringendā: et vt mundorū hominū in mundis aialibus signa: in immundis vero immūdorū imagines demonstraret. Et vtitur tropo cōsuetō: quo res signans nomē soni signat. Dicuntur enim hęc aialia immunda: q; imunda significant. Sicut dicit: Petra aut erat christus. j. Cor. x. b. Homo sicut petra: r leprosus: Et cadauera prope imunda dicuntur. Quia aut in figura hęc pcepta sint / conijcti ex eo q; dñs noe cui esum carniū concessit: esum sanguinis phibuit: qui tñ dño immolaf. Hoc aut fecit: vt crudelitate r sanguinis effusione humani doceret homines declinare. Itē q; hęc in figura pceptant / patet in Act. x. b. vbi apposito vase quatuor imitjs pleno reptilibus / dictū est petro: Surge / macta r manduca. Qui hoc abhorrens ait: Absit dñe: q; nunq; oē cōmune r imundū comedi. Cui dictū est: Qd dñs purificauit tu ne cōmune dixeris. Vozes ergo hominum p naturas animalium designauit. Ad litterā ergo dominus cibos homini concessos artauit: non q; aialia hęc sint immunda / sed propter gastrimargiā restringendā. Cui sūma sic pot cōprehēdi: Animalū / alia viuūt in terra: alia in aquis: alia i aere. Itē q; in terra: alia reptilia / q; oia imunda: alia latētia / vt talpa / q; de luto nascit: r hęc oia imūda: alia gradiētia sup trā. De his generalis est regula. Mundū est quod ruminat / et findit ungulā simul: Reliqua sunt immūda. i. esui prohibita. De piscibus similiter est regula generalis: Tñ habens squamas r pinnulas / mundus est: Reliqui omnes immundi. De auibus non expressit dñs generaliter que munde / vel que immunde:

hoc tñ in genere dicit: Volatile qd gradif quattuor pedibus / immundum est: nisi crura retro habuerit longiora super q; saltat: sicut locustę: quibus iohānes in deserto vescēbat. Est autem hoc tertia ps libri / que diuidit in quinq;. Primo agit de lege mundorū r immundorū: et hoc p septem capla sequentia.

Matth. 3. a.

bus / comedetis. Quicquid autem ruminat et habet ungulam / sed non diuidit eam: sicut camelus et cetera: non comedens illud: et inter immunda reputabitur. Chirogylius qui ruminat ungulam non diuidit / immundus est. Lepus quoq; nā et ipse ruminat / sed ungulam non diuidit: et sus qui cum ungulam diuidat nō ruminat: horum carnibus nō vescemini: nec cadauera contingetis / quia immūda sunt vobis. Hęc etiam sunt q; gi-

Secūdo agit de legitimitate personarū a decimuoctauo caplo vsq; ad vicesimūtertium. Tertio d festiuitatib; vsq; ad vicesimūtertium. Quarto de peccata transgredientiū / et premio seruatiū pcepta dñi i vicesimosexto ca. Quinto de vort et eoz commutatione vsq; in finē. Hęc autē ps de q; agit hic sic diuidit / sic dicit Origen. s. vij. Immūdorū quoddā est habēs immundiciā in se: quoddā nō. Itē quoddā ē imūdu q; ad imolan / dū tñ: vt ceru: qdā ad esū r etiā ad imolādū / vt porc: r hmōi.

B

Quoddā etiā q; ad tactū / vt morticina hoz. De oib; agit i hac pte. Primo de immūdicia ciboz. Secūdo de immūdicia puerperę. Tertio d immūdicia leprosi. **Hęc sūt aialia. rē.** Esytius in Glo. Quicqd a deo factū est / ipa institutionis auctoritate mūdū est. In aialib; igit pingunt mores hominū et act; et volūtates / ex quib; sūt mūdi vel immūdi. Sed vt def falsum dicere in principio auctoritatis: q; serpens creat; est venenosus / vt dicit Greg; et Damascen; q; immūdu creatus est. Sol. Naturę hūanę istitute nihil imūdu est. Vñ nec venenū serpentis ei noceret / si in prima institutione māsisset: sed naturę destitute per peccatū / qd erat mūdū factū est immundum. Unde bene dicit Esytius: Quicqd factū est a deo ipsa institutionis auctoritate mūdū est. q. d. fm primā rerum institutionē mūdū est: sed fm destitutionē peccati / immūdu. Itē adhuc videt falsum dicere in hoc vbi dicit / ex quib; sūt mundi: ergo quia bona facimus / boni sum;: qd ē ptra Aristo. et contra sanctos qui dicūt / quia mala facim; / mali sum;: et q; boni sumus / bona facim;: et nō eōuerso. Sol. Duplex ē mūdicia. i. a culpa: hęc est a gratia / r pcedit opus. Itē ē mūdicia a reatu r reliquijs peccoz: hęc est ab opib; sicut. **Chirogyliis terre.** Terre dicit: ad differentiā animalū q; aeris: de quib; postea dicitur: vel ad differentiā celestiu. i. spirituum. Et noie terre / tota machina mūdialis intelligit: sicut inuit Interlū. **Sicut camelus.** Glo. Citā informē et criminib; tortuosam dānat. i. vitā cupidoz q; sunt gibbosi / vt camel; **Luc. xvij. c.** Facilius est camelū intrare p foramen ac; q; diuītē intrare in regnū celoꝝ. **Esa. lx. b.** Inundatio cameloz operiet te. Et i plena ē hęc ppheta: Nā hodie ecclesia dei opta ē diuitijs / et possessionib; multis. **S; Beñ. xxij. g.** legit q; rebecca veniēs ad isaac descēdit d camelo. Et h ē qd dicit pet; **Matth. xix. d.** Ecce nos reliqm; oia r se. su. te. rē. **Chirogyli;** idē ē qd heria / aial qdā spinosū: d q; ph; ppris armat bestia telis: se pharetra sese iaclo sese vit arcu: Et significat gaudētes i diuitijs / q; pūctiōes diuitiaz n̄ sentit. **Job. xxx. b.** Esse sub sētib; / delicias putabāt filij stultoz r igbilū. **Lepus.** i. effeminar / timid; r infirm; / sodomita. i. qui est simul vir et mulier sicut lep;. **Prouer. xxx. d.** Lepusculus plebs inualida. **Sus;** significat imūdos r incestos: quib; d; **Lams reuerfus** ad vomitū suū: et sus lota in volutab; luti. **Def. ij. d.** Vel sus significat illū q; gaudet esse in luto: vt est detractor / qui semper in luto. i. in vitijs alioꝝ immozatur: et os semper habet fixum in luto. **Esa. xij. d.**